

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Dějiny archeologie na území okresu Klatovy

Radek Straka

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra archeologie

Studijní program Archeologie

Studijní obor Archeologie

Bakalářská práce

Dějiny archeologie na území okresu Klatovy

Radek Straka

Vedoucí práce:

PhDr. Petr Menšík, Ph.D.

Katedra archeologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a v seznamu pramenů a literatury uvedla veškeré použité informační zdroje.

V Plzni dne

Tímto chci poděkovat všem, kteří mne podporovali v mém úsilí. Především chci poděkovat vedoucímu práce PhDr. Petru Menšíkovi, Ph.D. Především chci poděkovat svojí rodině, která mně ve studiu vždy podporovala a snad nadále bude podporovat.

Obsah

1 ÚVOD	1
1.1 Cíle, zdroje a použité metody.....	1
2 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ OKRESU KLATOVY.....	2
3 BADATELÉ PŮSOBÍCÍ NA ÚZEMÍ OKRESU KLATOVY	3
3.1 Celkový přehled archeologických akcí	3
3.2 Vybraní zástupci badatelů.....	4
3.2.1 Mgr. Jindra Hůrková	4
3.2.2 Mgr. Jan Pícka.....	6
3.2.3 Michal Tetour	7
3.2.4 Prof. PhDr. Tomáš Durdík CrSc	8
3.2.5 PhDr. Antonín Beneš.....	10
3.2.6 Mgr. Eva Kamenická.....	11
3.2.7 Milan Řezáč	12
3.2.8 PhDr. Jan Michálek.....	12
3.2.9 Mgr. Martin Čechura	12
3.2.10 Bedřich Dubský	13
3.2.11 Mgr. Milan Metlička.....	13
4 PŘEHLED VÝZKUMŮ OD OBDOBÍ PRAVĚKU PO STŘEDOVĚK	15
4.1 Dějiny bádání na hradištích na Klatovsku	21
4.1.1 Hradiště Malechov	21
4.1.2 Hradiště Přetín.....	22
4.1.3 Hradiště Drslavice/Řakom	22
4.1.4 Hradiště Tuhošť/Lhovice.....	23
4.1.5 Hradiště Sedlo u Albrechtic	24

4.1.6 Hradiště u Boříkov „Na Skále“	26
4.1.7 Hradiště Radkovic „Jindřín“	26
4.1.8 Hradiště Ústaleč „Hradec“	27
5 DR. KAREL HOSTAŠ A VLASTIVĚDNÉ MUZEUM DR. HOSTAŠE V KLATOVECH	28
5.1 Dr. Karel Hoštaš	28
5.2 Vznik Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech	30
6 DATABÁZE	31
7 INTERPRETACE ZJIŠTĚNÝCH VÝSLEDKŮ BĀDÁNÍ NA KLATOVSKU.....	32
8 ZĀVĚR A RESUMĚ.....	34
9 SEZNAM LITERATURY	35
10 PŘÍLOHY	42

1 ÚVOD

1.1 Cíle, zdroje a použité metody

Cílem této práce je sepsání uceleného přehledu archeologického bádání na území okresu Klatovy. V další části práce se podrobněji zaměřuji na stav bádání hradišť na Klatovsku. Hlavním zdrojem získávání informací se staly záznamy archeologických akcí z digitálního archivu Archeologického ústavu Akademie věd České republiky (Archiv 3.1) a samozřejmě také rešerší literatury uvedených v seznamu literatury.

První část práce je zaměřena na badatele a jejich zástupce z různých institucí, kteří působili na území okresu Klatovy. Vybral jsem 11 badatelů působících na Klatovsku (k těmto 11 badatelům není připočítán Dr. Kare Hostaš, tomuto badateli věnuji vlastní kapitolu). Většina badatelů byla vybrána podle počtu provedených archeologických akcí uvedených v Archivu 3.1. a jejich přínosem v archeologickém bádání na území klatovského okresu. U vybraných badatelů jsou stručně popsány základní informace o jejich životech. V další části je u každého součet jejich výzkumů na území okresu Klatovy, který byl získán pomocí Archivu 3.1. U každého z nich zmiňuji alespoň jeden výzkum nebo stručný přehled více výzkumů. U vybraných badatelů jsem pomocí MS Excel vytvořil stručný katalog obsahující jméno badatele, rok výzkumu a lokalitu.

Druhá část práce je zaměřena na výzkumy. Vytvořil jsem stručný přehled bádání od paleolitu až po středověk. Lokality jsem vybral, protože pro mě byly zajímavé. Poté se podrobněji zaměřuji na výzkumy hradišť na Klatovsku. Především na historii bádání na hradištím na území okresu Klatovy. Z hradišť jsem vybral tyto Malechov, Přetín, Drslavice/Řakom, Tuhošť/Lhovice, Sedlo u Albrechtic, Hradiště u Boříkov, Radkovice a Ústaleč. Hradiště jsou na katastrálních územích obcí Malechov, Přetín, Řakom, Lhovice, Albrechtice, Hradiště u Boříkov, Radkovice a Ústaleč. U hradišť popisuji především historii výzkumů. U výzkumů jsem vytvořil databázi pomocí programu MS Access.

Poslední stručnou část práce věnuji Dr. Karlu Hostašovi a vzniku Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech.

2 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ OKRESU KLATOVY

Okres Klatovy náleží do Plzeňského kraje a jeho rozloha činí 1 945,69 km². Svoji rozlohou je, tak největším okresem Plzeňského kraje, ale také největším v České republice. Do okresu Klatovy spadá 415 katastrálních území (<http://www.uir.cz/okres/3404/Klatovy>, citováno dne 20.3.2016).

Území okresu vyplňuje hlavně západ pohoří Šumava a západní Pošumaví. Povrch okresu je velice členitý a celou jihozápadní oblast tvoří Šumava s nejvyšším bodem Velké Mokrůvka (1370 m. n. m.). Okres se rozkládá na Středočeské pahorkatině, dále pak na Plzeňské pahorkatině a Šumavské hornatině. Skoro polovinu rozlohy okresu tvoří lesy, a to přesněji 43,16%.

Nejvýznamnějšími řekami na Klatovsku jsou Otava, Úhlava a Řezná. Řeky Úhlava a Řezná pramení v horských oblastech Šumavy. Řeka Otava vzniká soutokem řek Křemelná a Vydra v pohoří Šumavy. Podhorské oblasti Klatovska jsou bohaté na rybníky. Vodní plochy jsou i v samotném pohoří Šumavy, jedná se o jezera ledovcového původu (Černé jezero, Čerotovo jezero atd.), (<http://www.pvl.cz/portal/SaP/PC/>, citováno dne 20.3.2016).

Klatovsko tvoří především kambizemě, dále pak fluvizemě a luvizemě. V oblasti Šumavy jsou to především kryptopodzoly a podzoly (https://www.zcu.cz/pracoviste/vyd/online/Geografie_Plzenskeho_kraje.pdf, citováno dne 17.3.2016). viz. příloha 10.4.

3 BADATELÉ PŮSOBÍCÍ NA ÚZEMÍ OKRESU KLATOVY

3.1 Celkový přehled archeologických akcí

Na území okresu Klatovy bylo uskutečněno 1198 archeologických. Nejvíce archeologických akcí proběhlo od roku 1992, kdy se Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech zařadilo do organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů na katastru území Klatov. Popisovaní badatelé jsou vybráni z databáze Archiv 3.1. Většinu z badatelů jsem vybral podle počtu provedených archeologických akcí na území okresu Klatovy.

Vybral jsem celkem 11 badatelů. Vybráni bylo tito: Mgr. Jindra Hůrková, Mgr. Jan Pícka, Prof. PhDr. Tomáš Durdík CrSc, Michal Tetour, PhDr. Antonín Beneš, Mgr. Eva Kamenická, Milan Řezáč, PhDr. Jan Michálek, Mgr. Milan Metlička, Mgr. Martin Čechura a Bedřich Dubský.

Na výzkumech na Klatovsku se podílelo mnoho pracovníků různých institucí např. ARÚ Praha (Durdík T. , Štefanová V. , Křivánek R. , Kudrnáč J.), Západočeské muzeum v Plzni (Čechura M. , Anderle J. , Baštová D. , Frýda F. , Strnad M.), ZIP o. p .s Plzeň (Široký R. , Šmejdová M. , Strejc M. , Kočár P. , Postránecká K.), ARÚ Plzeň (Holub P. , Beneš A. , Soukupová D. , Břicháček P. , Braun P.), KAR ZČU Plzeň (John J. , Váňa R.), PÚ Plzeň (Kamenická E.) , KSSPPOP Plzeň (Krušinová L.), Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech (Hůrková J. , Pícka J. , Tetour M. , Přerostová H.), SPÚ Plzeň (Čiháková L. , Foster L.), FF UK Praha (Hrubý P. , Parma D.). Další instituce jsou ARÚ Horažďovice, NTM Praha, KRP Praha, Archaia Praha, Archaia Píčovice, Národní muzeum Praha, ARÚ Most, NPÚ Praha, KAS Plzeň a další muzea (Teplice, Písek, Strakonice, Stříbro, České Budějovice. (Archiv 3.1). Nutno podotknout, že některé tyto instituce a jejich představitelé se během doby změnily.

3.2 Vybraní zástupci badatelů

U vybraných archeologů jsou jejich působení v různých institucích omezena dle použité literatury.

3.2.1 Mgr. Jindra Hůrková

Mgr. Jindra Hůrková se narodila 5. dubna 1967 v Plzni. Klasickou archeologii a historii studovala na FF UK v Praze v letech 1986 – 91. Od roku 1991 pracovala jako archeolog ve Vlastivědném muzeu Dr. Hostaše v Klatovech (Sklenář-Sklenářová 2005, 241; <http://www.archeologieklatovy.cz/kontakt-a-personalia/>, citováno dne 23.3.2016).

Mgr. Jindra Hůrková provedla na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 323 archeologických akcí. Jedná se tedy o nejaktivnějšího archeologa na Klatovsku. Její hlavní zaměření je krajinná archeologie (Archiv 3.1 ; <http://www.archeologieklatovy.cz/kontakt-a-personalia/>, citováno dne 23.3.2016).

Zde jsem vybral archeologický výzkum z roku 2006 z Horažďovického předměstí, který popíši detailněji. Jedná se o nálezy nynické kultury.

Nové nálezy nynické kultury na Klatovsku

Archeologický výzkum zde proběhl v roce 2006 pod vedením Mgr. Jindry Hůrkové. Jednalo se o výzkum zřejmě odpadní jámy náležící nynické kultuře o velikosti 140x200cm a hloubce 50cm na Horažďovickém předměstí při východním okraji Klatov. Toto místo leží na mírném západním svahu Zaječího vrchu, 450m od pravého břehu. Drnového potoka. Původní zdroj vody pro sídliště mohla být občasná vodoteč vzdálená pouhých 150m od lokality. Na lokalitě bylo objeveno celkem 10 objektů. Tyto objekty byly objeveny v roce 2006 a 2010. Výplň 1 objektu 1 obsahovala 1160 keramických fragmentů, což bylo 85% z celkového

počtu nálezů keramiky ze všech 10 zkoumaných objektů (Hůrková 2011, 105-107).

Ze všech 1361 získaných fragmentů keramiky pocházelo 70,6% (961 kusů) ze silnostěnné užitkové keramiky z hrubého materiálu s vysokou příměsí ostřiva. Fragmenty jemné keramiky zastupovaly pouze 1,6% (22 kusů) z nálezů. Poslední skupinu keramických zlomků tvořilo 27,7% (377 kusů) a jednalo o keramiku na rozhraní předešlých dvou skupin keramických nálezů. Tyto střepy měly sílu střepu převážně 5mm nebo v rozmezí 5-7mm, byly hlazené, nebo měly tuhovaný povrch. Tato keramika by se dala tvarově přirovnat k tzv. jemné keramice, ale při její výrobě bylo použito hrubé ostřivo. Podle okrajů a zdobených zlomků bylo v souboru rozpoznáno 88 keramických nádob. Nejpočetněji byly zastoupeny fragmenty červnohnědé/ hnědočervené/ cihlové barvy, dále pak střepy šedohnědé/ hnědošedé/ šedé další část souboru tvořili střepy šedočerné/černošedé, další skupina měla hnědou/ okrovou barvu a poslední nejméně zastoupená část přepálenou cihlově šedou barvu (Hůrková 2011, 109-110).

Při rozboru tvarů vycházeli z práce V. Šaldové (Šaldová 1981, 114-135). Byly rozpoznány tyto keramické tvary: Vyšší nádoby vejčitého těla s válcovitým, nálevkovitým nebo kuželovitým hrdlem, mísovité nádoby se širokým válcovitým nebo nálevkovitým hrdlem, soudkovité nádoby s kuželovitým nebo válcovitým hrdlem, nádoby esovité profilace s válcovitým nebo nálevkovitým hrdlem, misky s vydutými stěnami, misky esovité profilace, kónické misky a koflíky (Hůrková 2011, 110-112).

Velký soubor nálezů tvořila i mazanice. Celkem 1316 o váze 70,43 kg absolutní většina pocházela z výplně 1 objektu 1. Barva mazanice převládala okrově oranžová (686 kusů) a oranžově červená (397 kusů), následovala šedá (70 kusů) a hnědá (58 kusů). Všem zlomkům byl přiřazen stupeň výpalu 3. Na 105 fragmentech se našly otisky stěn (Hůrková 2011, 112). (Příloha 10.7).

3.2.2 Mgr. Jan Pícka

Mgr. Jan Pícka se narodil roku 1978 v Klatovech. V letech 1997–2000 absolvoval studium středověké archeologie na FPF SU v Opavě, v letech 2000–2002 archeologii na FHS ZČU v Plzni (Mgr. 2002). Už v rámci civilní vojenské služby a nyní v řádném poměru jako archeolog působil v archeologickém oddělení Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech. (Sklenář-Sklenářová 2005, 438).

Mgr. Jan Pícka provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 173 archeologických akcí. Velké množství výzkumů vedl společně s Mgr. Jindrou Hůrkovou. Je druhým nejaktivnějším archeologem na území okresu Klatovy (Archiv 3.1).

Dominikánský klášter uvnitř hradeb - Klatovy

Jednalo se o předstihový výzkum z důvodu celkové rekonstrukce objektu kláštera. Jednalo se především o ověření předpokladu existence kláštera vystavěného krátce po založení města. Pod středověkou vrstvou byla zachycena vrstva pravěké s kolísavou mocností od 6-30cm. Tato pravěká vrstva obsahovala drobné uhlíky a ojedinělé zlomky pravěké keramiky. Bylo objeveno několik desítek drobných objektů. Převážně šlo o kúlové nebo sloupové jámy, které se zahluhovaly do podloží. Jejich půdorys byl nejčastěji kruhový, oválný, ojediněle pravoúhlý a vytvářely nepravidelné řady nebo shluky. Nejmenší dosahovaly rozměrů od 7 do 12 cm a hloubky 5 až 28cm. Početnější skupina měla průměr od 23 do 60 cm s minimální hloubkou 8 až 24 cm. Velké sloupové jámy měly rozměry od 23 do 60 cm s hloubkou od 15 do 27 cm. Většina jejich výplní byla písčité, hlinitá nebo jílovitá (nálezy v nich jen zřídka a tvořili je jen uhlíky a keramika). Byl objeven i mírně zaoblený žlab stejného staří. Tento žlab byl orientovaný směrem sever-jih. Žlab byl široký 60 cm a jeho hloubka činila 44 cm. Měl téměř kolmé stěny a ploché dno. Výplň byla tvořena tmavě šedým jílem s hrudkami rozplavené mazanice. Nejspíše se jednalo o základový žlab lehčí nadzemní dřevohlinité konstrukce.

Vrstva byla porušena dvojicí objektů. Půdorys těchto objektů byl pravoúhlý se zaoblenými rohy. U prvního objektu byla prozkoumána jen jeho čtvrtina o rozměrech 84 x 80 cm a hloubce 59 cm. Objekt obsahoval tenkou vrstvu tmavě hnědé tuhé hlíny s pískem. Zbytek objektu vyplňovala druhá vrstva šedohnědé hlíny s pískem a jílem, ze které pocházejí nálezy několika keramických zlomků. Druhý objekt měl rozměry 190 x min. 120 cm s hloubkou pouhých 12 cm. Výplň objektu tvořila netypická železitě probarvená tuhá hlína s pískem a drobným štěrkem. V této výplni bylo nalezeno nevelké množství zlomků keramiky.

Interpretace tohoto místa pomocí fragmentů keramiky byla datována do pozdní doby bronzové (Hůrková 2010, 7-8; Hůrková-Píčka 2008, 29-61).

3.2.3 Michal Tetour

Archeolog, pracovník Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech a spolupracovník plzeňského Západočeského muzea v Plzni.

Na území okresu Klatovy je třetím nejaktivnějším badatelem s počtem 72 archeologických akcí. S archeologickým badáním na Klatovsku začíná až po roce 2000. Často provádí badání společně s Mgr. J. Hůrkovou nebo J. Píčkou. Michal Tetour je třetím nejaktivnějším badatelem na Klatovsku (Archiv 3.1).

Pozdně gotická a goticko-renesanční kachlová kamna ze zámku Chanovice

Tento výzkum se řadí mezi lokality s nejpočetnějšími případy nálezů kachlových destrukcí. Výzkum probíhal v jižním sklepe zámku. V jižním sklepe zámku byla položena trojice sond. Při čemž byl získán velký počet kachlových fragmentů. Celkem se jednalo o 498 kusů fragmentů. Celkem 322 fragmentů patřilo nádobkovým kachlům většinou

s pravoúhlým ústím, 112 fragmentů komorových kachlů s čelní vyhřívací stěnou, 19 fragmentů výklenkovým kachlům s oblou zadní reliéfní stěnou a prořezávanou čelní stěnou, 10 fragmentů komorových kachlů s poloválcovou komorou, 11 fragmentů komorových římsových kachlů a 2 fragmenty komorových blíže neurčených kachlů. Pouze 22 fragmentů nebylo zařazeno do žádné skupiny. Dále byla nalezena stavební mazanice, mezikachlové výmazy a profilované lišty. Fragmenty kachlů byly rozděleny do 4 tříd CH401 až CH404. Tyto třídy rozebírají vlastnosti fragmentů kachlů (typ hlíny, příměs, povrch a povrchové úpravy, barvu atd.). (Tetour 2005, 211-218). Některé fragmenty kachlů mohly pocházet z období stavebních zásahů po požáru v roce 1781 (Anderle-Ebel 1996, 52).

Další část výzkumu se zabírala ikonografickým vyobrazením na kachlích např. rostlinné motivy, erby (Wettinů, Rožmberků), motiv Sv. Jiří atd.. Kachle byly označeny vlastním číslem a dále se u nich uváděl typ, rozměry, ikonografický motiv (Tetour 2005, 229-230), (příloha 10.10)

3.2.4 Prof. PhDr. Tomáš Durdík, DrSc.

PhDr. Tomáš Durdík se narodil 24. ledna 1951 v Praze. Na FF UK archeologii a historii v letech 1969–1974 (PhDr. 1976), ale už od roku 1971 pracuje v Archeologickém ústavu ČSAV/ AV ČR v Praze (CSc. 1983, DrSc. 1995, docent 2002). Jeho odborným zájmem je archeologie středověku, zejména však kastellologie (od povrchových průzkumů hradů až po teoretické závěry o vývoji tohoto typu památek), architektura a stavební historie, hmotná kultura, militaria a památková péče. Vedle svého terénního působení měl i velmi hojnou publikační a redakční činnost např. (*Castellologica bohemica* a *Časopis Společnosti přátel starožitnictví*). Působil také jako pedagog na FF UK v Praze a FHS ZČU v Plzni. Odešel velice náhle ve věku 61 let (Klápště-Sommer 2012, 799-801). Také se velmi zajímal o péči a ochranu památek (Sklenář-Sklenářová 2005, 151).

PhDr. Tomáš Durdík provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 67 archeologických akcí. Jako i na jiných místech v České Republice se jednalo o výzkumy hradní architektury (Archiv 3.1).

PhDr. Tomáš Durdík na Klatovsku prováděl bádání celkem na 27 lokalitách souvisejících s kastellologií. A je tak mnou vybraný čtvrtý nejaktivnější badatel na Klatovsku. Nejvíce archeologických akcí provedl na Rábí, Švihově a Nýrsku. Kdy na prvním místě je Rábí, kde provedl celkem 13 archeologických bádání od roku 1972 do roku 2008 (Archiv 3.1).

Budětice, okr. Klatovy

Zbytky hradu Budětice leží na vrcholu hory Čbán. Tento hrad byl využíván jen velmi krátce. Hrad Budětice byl vybudován v druhé polovině 13. století a zanikl okolo roku 1300. Nejspíše se jednalo o předchůdce hradu Rábí. Ke kulaté věži stojící v čela areálu hradu přiléhal obdélníkový palác. Areál hradu tvořil protáhlou elipsu. Ze všech tří stran opevnění hrad se zachoval jen příkop. Kromě těchto objektů již nejsou na ploše areálu žádné jiné pozůstatky staveb. Kromě nálezů pozůstatků opevnění, věže a paláce byla nalezena pouze keramika a část konvičky. Jednalo se vizuální – geodetický průzkum uskutečněný v roce 1972 (Durdík 1973, 339-340).

Nýrsko, okr. Klatovy

Jednalo se o povrchový sběr v roce 1976 na zřícenině hradu Pajrek. Byl to první průzkum této zříceniny Tomášem Durdíkem. Dohromady na této lokalitě provedl 6 archeologických akcí mezi lety 1976-2003 (Archiv 3.1).

Hrad byl založen v 1. pol. 14. století. Hlavním objektem byla mohutná obytná věž. V prostoru jejího vstupu (v 1. patře) byly zjištěny dodatečné zadržky. Na opačné straně dispozice byla do nároží vložena drobná čtverhranná věžička.

Ostatní objekty, postavené při vstupní straně dispozice, byly s největší pravděpodobností dřevěné (Archiv 3.1 ; Durdík 1976, 221-222).

3.2.5 PhDr. Antonín Beneš

PhDr. Antonín Beneš se narodil 25. června 1934 v Horažďovicích. Již při studiu archeologie na FF UK v Praze (1952–1957) pracoval v pravěkém oddělení Národního muzea v Praze (1954–1956). V letech 1957–1959 působil v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích (vedoucí archeologického oddělení, které založil a vytvořil i první archeologickou expozici), v letech 1959–1992 pak v pražském Archeologickém ústavu ČSAV jako vedoucí expozitur (Most 1960–1961, Plzeň 1961–1992). Jeho užší odborné zaměření jsou mohylové kultury doby bronzové a halštatské. Nejvíce výzkumů provedl v západních a jižních Čechách (Sklenář-Sklenářová 2005, 66).

PhDr. Antonín Beneš provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 57 archeologických akcí (Archiv 3.1).

Čímice:

Roku 1971 prováděl A. Beneš povrchové sběry na lokalitě hradiště Lomec. Při těchto sběrech byl nalezen soubor vrcholně středověké keramiky, zlomky nádob a kachlů (Archiv 3.1 ; Beneš 1973, 174).

Na katastrálním území Čímic provedl ještě další tři výzkumy, dva roku 1984 a poté roku 1993 (Archiv 3.1).

Další jeho výzkum na katastrálním území obce Čímice byl proveden na poli u levého břehu Nezdického potoka. Jednalo se o povrchové sběry na pozdně halštatském sídlištním areálu. Nalezena byla keramiky a uhlíky, jednalo se o sběr na zoraném poli (Archiv 3.1 ; Beneš 1987, 35).

3.2.6 Mgr. Eva Kamenická

Eva Kamenická se narodila 25. května 1951. Na FF UK v Praze studovala archeologii (1977–1981, prom. hist 1985). Pracovala nejprve v Krajském muzeu východních Čech v Hradci Králové (1971–1983, dokumentátor), poté v Okresním muzeu Plzeň – sever (1985 –1986, archeolog), od roku 1988 působí v Památkovém ústavu v Plzni (nyní NPÚ, ú. o. p. Plzeň) jako vedoucí archeolog. Zabývá se neolitem, středověkou archeologií a archeologickou památkovou péčí (Sklenář-Sklenářová 2005, 276).

Eva Kamenická provedla na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 34 archeologických akcí. Zajímá se především o hradní struktury (Archiv 3.1).

Klenová, okr. Klatovy

Výzkum na hradě Klenová prováděla v roce 2002 pomocí sondáže. Přesněji ve východním křídle hradu včetně odkryvu jihovýchodního nároží. Jednalo se o záchranný výzkum vyvolaný stavebními úpravami v prostoru východního křídla horního hradu. Při první etapě výzkumu byla odkryta dvorní stěna východního křídla v plné šíři a také prahy vstupu do místnosti s valenou klenbou. Stopy po starších úrovních tu nebyly doloženy ani po provedené sondáži. Pod cihlovou podlahou pocházející z 19. století byly objeveny jen kamenité zásypy s nepatrnými nálezy, které se daly datovat (Archiv 3.1 ; ZAA 1804/2003).

Při druhé etapě se jednalo o odkrytí zbytků zdiva v jihovýchodním nároží. Byla odkryta vnitřní strana hradby, která je od napojení východního křídla již beze zbytku zničena. V ploše průběhu hradby byla odkryta podlaha z pálených dlaždic, patřící malému objektu, který byl postaven v druhé polovině 19. století. Tento objekt byl používán jako sklípek. Na nedotčeném svahu nebyly zjištěny žádné pozůstatky po parkánové hradbě. Nenalezly se ani žádné stopy stavebního vývoje před sklípekem, byly zničeny úpravou a čištěním prostoru. Nebyl zde nalezen

ani žádný keramický materiál (Kamenická 2001, 55-58; Archiv 3.1 ; ZAA 1804/2003.

3.2.7 Milan Řezáč

Milan Řezáč je amatérský archeolog působící na Klatovsku, který se o archeologickou praxi začal zajímat po roce 2000. Během let 2001-2009 provedl na Klatovsku 22 archeologických akcí a jedná se o povrchové sběry z lokalit Biřkov, Bolešiny, Červené Poříčí, Dolany u Klatov, Domažličky, Klatovy, Křenice, Lhovice, Švihov a Velké Hydčice (Archiv 3.1). U tohoto badatele nepopisují žádný výzkum.

3.2.8 PhDr. Jan Michálek

PhDr. Jan Michálek se narodil 31. července 1947 ve Stříbře. Archeologii a historii vystudoval na FF UK v Praze (1967–1972, PhDr. 1972). Pracoval nejprve v plzeňské expozituře ARÚ ČSAV Praha (už 1965–1967 jako asistent, 1972–1975 odborný asistent), jako archeolog v Okresním muzeu v Písku (1975–1977) a od roku 1977 působí v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících. V letech 1974–1995 absolvoval stipendijní pobyty na univerzitách ve Vídni, Marburgu, Mnichově a Pasově. Specializuje se na dobu halštatskou a časně laténskou, obecně na pravěkou archeologii jižních Čech a přilehlého Bavorska a Rakouska, dějiny těžby zlata i dějiny archeologie v regionu (Sklenář-Sklenářová 2005, 379).

PhDr. Jan Michálek provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 24 archeologických akcí zaměřených především na období paleolitu a mezolitu. Jeho archeologická metodika při získávání artefaktů jsou povrchové sběry. Nejvíce počtů bádání provedl na katastru obce Týnec u Hliněného Újezdu (celkem 8) a Horažďovic (celkem 6), (Archiv 3.1).

3.2.9 Mgr. Martin Čechura

Mgr. Martin Čechura se narodil 8. června 1977 v Plzni. Na ZČU v Plzni nejprve studoval humanistiku na PF (1995–1998, Bc. 1998), poté archeologii na FHS (1998–2000, Mgr. 2000). Od roku 2000 působí jako archeolog v Západočeském muzeu v Plzni (oddělení záchranných výzkumů). Věnuje se archeologii kostelů, středověkých a novověkých pohřebišť (Sklenář-Sklenářová 2005, 111).

Mgr. Martin Čechura provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 10 archeologických akcí (Archiv 3.1).

Jelikož se Mgr. Martin Čechura věnuje archeologii kostelů, vybral jsem stručný popis výzkumu kostela sv. Petra a Pavla v Horažďovicích. Tento výzkum probíhal v roce 2003 a jednalo se o orientační zjištění archeologické situace. Archeologický výzkum probíhal při vyklízení zásypů kleneb hlavní lodi kostela. Zásypovou vrstvu tvořila především starší střešní krytina a její zlomky. Mezi nálezy náležela stavební keramika. Byl proveden i stavebně historický průzkum (Archiv 3.1 ; ZAA 3667/2004).

Archeologický výzkum kostela Panny Marie Sněžné prováděl Mgr. Martin Čechura v roce 2002 a jedná se o katastrální území obce Kašperské Hory. Kostel Panny Marie Sněžné byl postaven po roce 1850 na skalním výchozu, jedná se tedy o novověký kostel. Výzkum zde vyvolal celkovým odvodněním objektu a jeho statickým zajištěním. Zachycena byla vrstva stavební suti z období výstavby kostela a rozsáhlé valounové dláždění. Dále byly objeveny zlomky stavební keramiky a zlomky skel (Archiv 3.1 ; ZAA 4149/2003).

3.2.10 Bedřich Dubský

Bedřich Dubský se narodil 10. července 1880 v Komárově a zemřel 9. února 1952 v Písku. Jeden z nejvýraznějších českých regionálních badatelů. Po absolvování učitelského ústavu v Soběslavi (1895–1899) učil

na obecných školách Strakonicka. Od roku 1945 žil v Písku, kde spravoval archeologické sbírky muzea. Zajímal se nejprve o numismatiku, v archeologii začínal roku 1910 slovanskými sídlišti na Strakonicku. Byl jmenován korespondentem ČAVU a poté StAÚ v Praze pro zdejší okresy. Zjistil a zkoumal četné mohyly pravěké i slovanské, hradiště a ploché žárové hroby halštatské. Ve svém životním díle z roku 1949 revidoval dosavadní názory na jihočeský pravěk. Jeho nálezy jsou uloženy v jihočeských muzeích a v Národním muzeu (Sklenář-Sklenářová 2005, 148-149).

Bedřich Dubský provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 8 archeologických akcí (Archiv 3.1, 2011). Jako první badatel prozkoumal hradiště Sedlo u Albrechtic v letech 1930-1932 (Dubský 1933, 40-41).

Bedřich Dubský nepatří mezi nejaktivnější badatele na Klatovsku vzhledem k nízkému počtu jím provedených archeologických akcí. Vybral jsem ho kvůli jeho výzkumu hradiště Sedlo u Albrechtic. Právě Bedřich Dubský byl první, kdo zde prováděl archeologický výzkum tohoto hradiště. Při tom ho také jako první zdokumentoval. Vytvořil plánec podoby hradiště pomocí zjištěných objevů (Dubský 1933, 40-41).

Na Klatovsku působil ještě na lokalitách na katastrálním území obcí Babín a Strašín (Archiv 3.1).

K jeho nejvýznamnějšímu výzkumu na Klatovsku jistě patří probádání hradiště Sedla u Albrechtic, na kterém objevil 2 zahloubené objekty „chaty“ a vytvořil první plánec tohoto hradiště. Ze všech jeho 8 výzkumů na Klatovsku 4 spadali pod katastr obce Albrechtice, další 3 výzkumu provedl na katastru obce Babín a 1 výzkum na lokalitě Strašín.

3.2.11 Mgr. Milan Metlička

Mgr. Milan Metlička se narodil 4. října 1962 v Plzni. Archeologii studoval na FF UK v Praze (1990–1997). Od roku 1986 pracuje v Západočeském muzeu v Plzni a od roku 1993 působí jako vedoucí

oddělení pravěku. Jeho zájmovou oblastí jsou hlavně západní Čechy a obdobími neolit, pozdní doba bronzová až doba halštatská a eneolit. Předstihové a záchranné akce však provádí ve všech obdobích. Vytvořil expozici pravěku Domažlicka v Muzeu Chodska v Domažlicích (Sklenář-Sklenářová 2005, 378).

Mgr. Milan Metlička provedl na zkoumaném území okresu Klatovy celkem 10 archeologických akcí (Archiv 3.1).

Hradiště Malechov

Výzkum hradiště Malechov prováděl společně s D. Baštovou v roce 1999. Hradiště bylo geodeticky zaměřeno a začištěna sonda z předešlého výzkumu. Sonda byla začištěna z důvodu dokumentace černohnědé vrstvy o mocnosti 20 cm. Tato vrstva obsahovala mazanici a keramické fragmenty. Výzkum potvrdil předchozí dataci hradiště do pozdního halštatu (Chytráček – Metlička 2004, 188).

Petrovice, okr. Klatovy

Společně s J. Králem prováděl roku 2003 povrchový sběr na katastrálním území obce Petrovice na místě zvaném Šusty (Na Hájku). Povrchový sběr prováděli na čerstvě zoraném poli a na povrchu zachytili tři koncentrace nálezů. K nálezům patřily spálené lidské kosti z pohřbu a fragmenty keramiky. Z nálezů bylo určeno, že se jedná o nález milačovské kultury (Archiv 3.1 ; ZAA 2821/2004).

4 PŘEHLED VÝZKUMŮ OD OBDOBÍ PRAVĚKU PO STŘEDOVĚK

Zde jsem vybral období paleolitu, mezolitu, doby bronzové, doby halštatské, doby laténské a středověku.

Paleolit

Ve většině paleolitických se jedná především o štípanou industrii. Tyto nálezy pocházejí především z povrchových sběrů. Na Klatovsku se nachází 9 paleolitických lokalit. Jedná se o lokality Bojanovice, Hodousice, Horažďovice, Kolinec, Malé Hydčice, Nýrsko, Týnec u Hliněného Újezdu, Velké Hydčice a Veřechov. Jedná se často období pozdního paleolitu. Povrchové sběry tu prováděli např. J. Michálek, M. Pták, J. Fröhlich, J. Smitka a J. Hůrková (Archiv 3.1, 2011; Šída- Eigner- Fröhlich- Moravcová- Franzeová 2011).

Mezolit

Jako u paleolitických lokalit se jedná o nálezy štípané industrie. Tyto nálezy pocházejí především z povrchových sběrů. Na Klatovsku se nachází 12 mezolitických lokalit. Jedná se o lokality Velké Hydčice, Týnec u Hliněného Újezdu, Švihoh, Svaté Pole, Nýrsko, Malé Hydčice, Kolinec, Horažďovice, Hodousice, Čímice, Bojanovice a Babín. Povrchové sběry tu prováděli např. J. Fröhlich, J. Hůrková, J. Smitka, M. Pták a J. Michálek (Archiv 3.1, 2011; Šída- Eigner- Fröhlich- Moravcová- Franzeová 2011).

Doba bronzová

K významným nálezům z období doby bronzové jsem vybral např. nálezy ze Lhovic a Malého Boru (Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 184-185; 252).

Lhovice:

Při zalesňovacích pracích na hradišti Tuhošť došlo koncem šedesátých let 19. století k objevu bronzových předmětů. Patrně se jednalo o bronzový depot či jeho část, který se však nedochoval. Zprávu o nálezu obsahuje list, zaslaný K. Jičínským Archeologickému sboru Musea království Českého (Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 184-185).

Nález kruhových bronzových šperků. Roku 1879 byly darovány Národnímu muzeu. Jednalo se o velký otevřený náramek (nejspíše nánožník) z ploché oblé tyčinky, zdobený příčnými rýhami a protilehlými

krokvicemi, který byl s dalšími 10 nalezen na hradišti Tuhošť (Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 184-185).

Mezi další nálezy z hradiště Tuhošť patří nejspíše i 3 bronzové srpy, které byly v roce 2000 nabízeny k prodeji na numismatické burze (Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 185). Mgr. Jindra Hůrková se domnívala, že pochází právě z hradiště Tuhošť. Při následovné prohlídce hradiště byly objeveny čerstvé vkopy, které s těmito třemi bronzovými srpy nejspíše souviseli (Hůrková 203, 120).

Poslední nález bronzových předmětů z hradiště pochází z roku 2005. Jednalo o části dvou sekerek se středovými laloky, bronzový kroužek, zlomek čepele nože či srpů a slítek suroviny. S velkou pravděpodobností se jedná o depot (Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 185).

Malý Bor:

Roku 1902 byl při odstraňování skály objeven bronzový depot v hloubce 50 cm a dvěma po délce postavenými plochými kameni. Tento depot obsahoval spirály či svitky bronzového drátu, korálek, malý kroužek, břit sekerky, slítek suroviny, tři sekerky s týlními laloky, dvě sekerky s týlními laloky a ouškem a srp s řapem.

Chamská kultura

Kaliště- Teplá skála:

Jednalo se průzkum chamské výšinné lokality, který probíhal v letech 2005-2006. Mezi použité metody na této lokalitě byly použity: geofyzikální průzkum, odběr vzorků pro archeobotanickou analýzu a radiokarbonové datování, povrchový sběr a zaměření lokality k vytvoření digitálního modelu terénu (John- Kočár- Křivánek- Hendrychová, 58).

Při průzkumu byly objeveny tři plošiny. Na těchto plošinách nejspíše stály dřevěné domy omazané hlínou v období středního eneolitu. Nejvíce přínosných dat přinesl průzkum plošiny B. U domu na plošině B bylo

v konstrukci objeveno velké zastoupení kuláčů o průměru 3 až 6 cm ((John- Kočár- Křivánek- Hendrychová, 59).

Z nálezů rostlin a dřevin zde byly zastoupeny : obilka pšenice dvouzrnky, borovice, bříza, dub, smrk, tis a olše (John- Kočár- Křivánek- Hendrychová, 60).

Doba halštatská

K významným nálezům z období halštatu jsem vybral např. nález halštatského kruhového šperku z Klatovska (Chytráček 2007, 245-256) a lokality z osídlení Březového potoka (Babín III. , Komušín I. , Maňovice II. , Svěradice I., IV., VI. a Velký Bor I.) (Hůrková-Smitka 1996, 16-28).

Mezi sbírkami Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech se nachází i 4 duté bronzové kruhy s geometrickou výzdobou. Jedná se o bronzový nákrčník, 2 bronzové nánožníky a velký tepaný turban. Tyto bronzové artefakty byly vyrobeny z bronzového plechu. Bronzový nákrčník a oba nánožníky pocházejí z prokopané mohyly číslo II. v roce 1898 ležící na katastru obce Lučice u Chudenic. Tepaný turban byl objeven roku 1914 na katastru obce Bolešiny. Všechny tyto 4 nálezy mají geometrickou výzdobu po celém těle kruhu. Všechny tyto artefakty byly vytepaný ze svinutého bronzového plechu (Chytráček 2007, 245-253). Obrazová dokumentace šperků viz. přílohy. (10.7)

Možná podobnost šperků z lokality Vrhavěč (Čujanová-Jílková 1977).

Doklady o osídlení u Březového potoka pocházejí již z nálezů z období paleolitu. Většina lokalit náleží pozdnímu halštatu až časnému latěnu. Jedná se o významnou lokalitu při osídlování dávného Klatovska. Z lokalit Březového potoka osídlené v období halštatu jsem vybral tyto Komušín, Maňovice, Svěradice, Velký Bor a Babín. U lokality Babín III. se jedná o rovinné sídliště z období halštatu. Na lokalitách Svěradice I., IV. a VI. se jedná o rovinná sídliště z dob pozdního halštatu. U lokality Komušín I. se jedná o rovinné sídliště z pozdního halštatu, na kterém byla objevena

velká koncentrace keramických fragmentů a korálek z modré opaktní skloviny. Nálezy okrajů tuhované keramiky a přeslenu pocházejí z lokality Maňovice II. a z poslední lokality Velký Bor III. pochází ojedinělý výskyt keramiky z období pozdního halštatu (Hůrková-Smitka 1996, 16-28; Hůrková 1996, 2; Hůrková 1996, 5). (10.8)

Doba laténská

K významným nálezům období laténu jsem vybral např. nálezy z časně laténského sídliště v Bolešínách, nálezy zlatých keltských mincí z Kašperských hor a nálezy z hradiště Sedlo u Albrechtic (Šaldová 1884, 304-330; Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 144; Dubský 1933, 38-44).

Největší zastoupení mezi nálezy v Bolešínách tvořilo 1695 keramických zlomků, ze kterých bylo částečně nebo úplně zrekonstruováno 23 nádob. Většina keramických zlomků pocházela z užitkových nádob. Dalé bylo nalezeno velké množství mazanice i otisky dřevěných konstrukcí. Objeveno bylo i 8 objektů převážně šlo o zahloubené objekty až na objekt II, což byla navršená hromada kamenů (Šaldová 1984, 305-309). (příloha 10.9)

Roku 1891 na katastru obce Kašperské Hory byl za nejasných okolností učiněn nález keltských mincí. U tohoto nálezu není zcela jasné, zda šlo o depot. K ukrytí depotu mincí (pokud se o depot doopravdy jednalo) muselo dojít v období někdy od pozdního 2. století do druhé třetiny 1. století př. Kr. V nálezu byl neznámý počet bójských zlatých osmin statéru mušlové řady. Bohužel jsou mince v dnešní době nezvěstné (Smejtek-Lutovský-Militký 2013, 144).

Bedřich Dubský byl prvním badatel, který zkoumal hradiště Sedlo u Albrechtic. Na tomto hradišti učinil objev dvou zahloubených objektů „chat“, keramických souborů (červeně malovaná keramika, provinciální římské střepy, střepy keramiky z hradištního období, okraje laténských misek a tuhovanou keramiku), dále přeslenu a významným objevem byl kamenný mlýnek s kónickým otvorem (Dubský 1933, 38-44).

Středověk

K významným nálezům z období středověku jsem vybral např. nálezy ze studní pod jezuitským kostelem v Klatovech (Vondráčková 1996, 134-159), lokalita Němčice u Klatov (Hůrková 2010, 38-39) a hradby středověkých Klatov (Hůrková 2010, 10-11).

Hradební systém se skládal ze dvojího pásu hradebních zdí, před každou z nich byl vyhlouben příkop, snad z obou stran vyzděný. Konečná pozdně středověká podoba fortifikačního systému vznikala úpravami od dob založení města až do počátku novověku. V nejstarším období bylo opevnění nejspíše vytvořeno dřevěnou palisádou, která mohla být doplněna zemním valem. Na konci 13. století a počátku 14. století bylo město chráněno hradbou s tloušťkou zdí 1,7-2m a výška zdí činila 7m. Vstup do města umožňovaly 3 brány (Klásterská, Špitálská a Lubská). Nároží hradeb bylo zpevněováno vysokými kruhovými věžemi. Dále bylo zjištěno i několik bašt a parkánová zeď (Hůrková 2010, 10-11). (příloha 10.11).

Poté co studny přestaly plnit svůj účel, byly druhotně využity jako odpadní jímky. V těchto odpadních jímkách se v klatovských studnách pod jezuitským kostelem nejčastěji nachází keramika (tzv. klatovská červená keramika) ale i fragmenty skleněných nádob nebo okenních terčů. Díky vlhkému prostředí studen se zde dobře zachovaly i předměty z organických látek (dřevo, kůže, textil) (Vondráčková 1996, 135-141).

Ze studny II pod jezuitským kostelem byl učiněn nález dýhové misky. Ze studny v Plánické ulici se podařilo získat organické soubory pro analýzy, kdy rozbory vzorků odhalily, jaké plodiny pěstovali, jaká chovali zvířata a z uhlíků jaké používali dřevo (Hůrková 2010, 24).

Zámek Týnec

Archeologický výzkum zejména v prostoru čestné dvora týneckého zámku byl zahájen v souvislosti s rekonstrukcí již v roce 2003. V roce 2005 byla dokončena exkavace suterénu dřevohlinité stavby, která

zanikla požárem v průběhu druhé poloviny 15. století. K nejcennějším nálezům z roku 2006 patří desítky renesančních komorových kachlů. Z ikonografických motivů je nejčastěji zobrazena postava běžícího jelena. Bylo nalezeno i několik obdélných kachlů postavy muže v renesanční zbroji. Dále se objevují římsové kachle s rostlinnými a geometrickými vzory (Hůrková, Pícka 2005, 95-121; Hůrková, Pícka 2007).

Terénního výzkumu patří i částí terakotových plastik postav z římské mytologie v nadživotní velikosti. Kromě velkého počtu neidentifikovatelných úlomků se zachovala mužská hlava, dále čelo obličejů další postavy a trup v římské lamelové zbroji (Hůrková, Pícka 2005, 95-121; Hůrková, Pícka 2007).

4.1 Dějiny bádání na hradištích na Klatovsku

4.1.1 Hradiště Malechov

Hradiště Malechov se nachází 1km od obce Malechov do jejíhož katastru spadá. Rozléhá se na vrcholku jménem Malechovská Hůrka. Vrchol Malechovské hůrky se nachází ve výšce 462m (Demek 1987, 337).

Na tomto hradišti byly provedeny pouze 2 archeologické výzkumy, a to pomocí zjišťovacích sond. Před těmito výzkumy zde byly provedeny pouze povrchové sběry v rámci datování hradiště. Nález byl pouze soubor nevýrazné keramiky datované do období pozdního halštatu (Maličský 1950, 33; Šaldová 1977, 144).

První výzkum zde provedli manželé Baštovi v roce 1987. Jednalo se o revizní průzkum pomocí sondy 1x1m v místě zahloubeného objektu. Výplň tohoto objektu byla černá a pocházejí z ní nálezy keramiky, mazanice a zvířecích kostí. Keramické nálezy byly zařazeny do pozdního halštatu (Baštová – Bašta 1989, 111).

Druhý výzkum proběhl v roce 1999 pod vedením D. Baštové a M. Metličky. Jednalo se o geodetické měření a začištění sondy z minulého

výzkumu pro její dokumentaci. Zdokumentován byl profil s černohnědou vrstvou s mazanicí a keramikou. Dokumentovaný profil měl mocnost 20cm. I po tomto výzkumu je datace hradiště pořád stejná (Chytráček – Metlička 2004).

Hradiště Malechov je opevněno dvojitým valem a má tvar oválu. Hradiště je rozděleno na předhradí a akropoli. Předhradí má rozlohu 1,54ha a akropole 0,48ha. Brána do akropole se nejspíše nalézal na severovýchodní straně. Tuto možnost podporují oba valy v tomto místě, kde jeden val končí a druhý je ve větší blízkosti (Chytráček – Metlička 2004, 188).

Vnitřní val je místy spečený a byl vytvořen nasucho kladenými kameny. Jeho obvod je 258 m a výška 4 m (Chytráček-Metlička 2004, 188; Sklenář 1993, 135). (příloha 10.12) .

4.1.2 Hradiště Přetín

Hradiště Přetín se nachází 0,7km od obce Přetín do jejíhož katastru spadá. Rozléhá se na kopci Chlumec v nadmořské výšce 489 m. n. m. (Metlička 2008, 168, nepublikovaná diplomová práce).

Na hradišti byl proveden pouze jeden výzkum a to jen vizuální průzkum, který prováděli manželé Baštovi a objevili pouze jeden atypický pravěký zlomek keramiky (Bašta – Baštová 1989b, 161).

Hradiště Přetín je nejméně prozkoumané hradiště na území okresu Klatov. V podstatě kromě jednoho nedatovaného fragmentu keramiky se o něm nic neví.

4.1.3 Hradiště Drslavice/Řakom

První zmínky o hradišti Drslavice pocházejí již z konce 19. století. Jako první jej zmínil August Sedláček, který se domníval, že se jedná o

hrádek Čireperk (Sedláček 1893, 58). Jako druhý jej zmiňuje J. L. Píč, který o něm píše jako starodávném opevnění nepatrných rozměrů (Píč 1909, 382).

V roce 1986, zde J. Bašta a jeho manželka D. Baštová prováděli archeologický výzkum za účelem datování hradiště. Při výzkumu byly položeny 3 sondy o rozměrech 1x1m na opevněné ploše hradiště. V těchto třech sondách byly objeveny pouze keramické střepy z období eneolitu přesněji střepy chamské kultury. Při výzkumu byl prokopán splachový kužel pod hradištěm, ve kterém byly nalezeny pouze střepy chamské keramiky. Manželé Baštovi, tak pokládají tuto lokalitu spíše za opevněné výšinné sídliště chamské kultury (Bašta-Baštová 1989, 41 ; Bašta 1991, 319).

Druhý archeologický výzkum proběhl za pomoci detektoru kovů a zároveň bylo hradiště geodeticky zaměřeno. Tento výzkum prováděla Západočeská univerzita v Plzni v roce 2008. Na vnitřní ploše hradiště bylo za pomoci detektoru kovu objeveno mnoho kovového materiálu. Jednalo se o velké množství hřebíků a nález tří mincí z období třicetileté války (John 2010, 35).

Výzkum hradiště nastínil, že dříve výšinné chamské sídliště mohlo být druhotně využito za třicetileté války, a tak valy mohou pocházet až z tohoto období (John 2010, 35-36). (Příloha 10.13).

4.1.4 Hradiště Tuhošť/Lhovice

Hradiště Tuhošť se nachází 1,5km od obce Lhovice do jejíhož katastru spadá. Rozléhá se na kopci Tuhošť v nadmořské výšce 601 m. n. m (Demek 1987, 520).

Hradiště je jako celek datováno do pozdní doby bronzové, čemuž nasvědčují i bronzové nálezy D. Baštové z roku 1984, ale také nález bronzové depotu, který byl objeven v roce 2006. Na hradišti se našly i

artefakty z doby halštatské, z tohoto období pocházejí i mohyly, které se tam nacházejí a byly prokopány v 19. Století (Sklenář 1993, 124).

Hradiště je známo již z první poloviny 19. Století, kdy jej objevil E.Černín z Chudenic. E. Černín z Chudenic toto místo považoval za Vogastisburg, kde v 7. Století měla proběhnout bitva mezi Sámovou a Dagobertovou armádou (Černín z Chudenic 1865, 56-58).

V roce 1866, zde proběhl první výzkum, který vedl K. Jičínský a byl zaměřen na výzkum valů. Objevil celkem 3 valy, na kterých objevil známky po spečení (Jičínský 1866, 215-216). (Příloha 10.14).

4.1.5 Hradiště Sedlo u Albrechtic

Hradiště Sedlo se nachází necelý 1 km od obce Albrechtice do jejíhož katastru spadá. Jedná se o druhé nejvyšší hradiště v Čechách. Rozkládá se 901,7 m. n. m. na kopci Sedlo, který je nejvyšším bodem Sušické vrchoviny (Demek 1987, 453).

První archeologický výzkum, zde provedl Bedřich Dubský v letech 1930-1932. Při svém bádání objevil 2 objekty „chaty“ a vytvořil plánek hradiště (Dubský 1933, 40-41).

První objevený objekt „chata“ se nalézala v severozápadní části hradiště a měla rozměry 6x4m. Objevená černá kulturní vrstva v sobě skrývala ohniště a artefaktuální náplň složenou z přeslenů, kostí a keramiky. V okolí chaty byly nalezeny provinciální římské střepy, které nejspíše pocházely z chaty. Významným objevem byl kamenný mlýnek s kónickým otvorem, dále se také našly střepy z hradištního období (Dubský 1933, 40-41).

Druhý objekt „chata“ se nalézala v jihovýchodní části hradiště a její rozměry byly 4,5x2,3m. Byla objevena stejná černá kulturní vrstva s ohništěm. Kolem ohniště se mělo nalézat velké množství keramických střepů. Jižně od ohniště byla objevena jáma a na východ od chaty

objevena další potencionální místnost chaty, což ale nebylo doloženo z důvodu poškození. Z artefaktů, zde byly objeveny červeně malované střeby, střeby tuhované keramiky, okraje laténských misek, část bronzové nádoby (Dubský 1933, 41-42).

Druhý výzkum, zde prováděla C. Streitová pověřená vedením Kašperskohorského městského muzea. Výzkum probíhal na opevněné ploše hradiště. Jednalo se o mikrosondáže se dvěmi většími sondami o hloubce 1,5m. Objeveny byly brousky, přesleny, hřebenová keramika, valoun se železnou skobou a 7 ohnišť.

Třetí výzkum na tomto hradišti byl prováděn v letech 1953-1955 pod Národním muzeem v Praze. Tento výzkum byl zaměřen především nazkoumání valů a vedl jej Dr. Břeň. Při zkoumání valů byly objeveny základy kamenných bašt (Beneš 1980, 11-12).

Nejmladší a zároveň poslední výzkum, zde byl prováděn v roce 2006. Jednalo se o předstihový archeologický výzkum Západočeského muzea v Plzni, jehož vedoucím byl PhDr. Petr Křišťuf z filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni. Archeologický výzkum tu byl vyvolán novou stavbou rozhledny (Křišťuf 2008, 121).

Sonda o délce strany 4,05m byla uskutečněna v místě budoucí stavby rozhledny. Celý výzkum byl zaměřen totální stanicí a fotograficky zdokumentován vrstvu po vrstvě. Bylo zde nalezeno ohniště a 3 zahloubené objekty. Celkový počet artefaktů činil 203 kusů (keramika, železná tyčinka, železný nůž a přesleny (Křišťuf 2008, 124).

Hradiště Sedlo u Albrechtic je obeháno 920 m fortifikačního opevnění ve tvaru nepravidelného mnohoúhelníku. Fortifikační opevnění vzniklo nejspíše z nasucho kladených kamenů s možnou vnitřní dřevěnou podporou. Rozloha tohoto hradiště jsou 3ha (Beneš 1980, 7-58; Čtverák – Lutovský – Slabina – Smejtek 2003, 29). (Příloha 10.15).

4.1.6 Hradiště u Boříkov „Na Skále“

Hradiště se nachází 250 m od obce Hradiště hned vedle obce Boříkov. Leží na katastrálním území Hradiště u Boříkov. Hradiště se nachází na temeni kopce v poloze „Na Skále“ (Metlička 2008, 169, nepublikovaná diplomová práce).

Lokalita Hradiště u Boříkov je známa od 70. let. První archeologický výzkum pochází z roku 1978, kdy se jednalo především o lokalizaci památky. Tento výzkum polohu jasně neidentifikoval, a tak nepřinesl žádné bližší informace (Braun - Frýda - Soukupová 1982b, 34).

Druhý archeologický výzkum prováděli D. Parma a P. Hrubý v roce 1998. Prováděli průzkum hradiště a povrchové sběry na lokalitě. Byl získán soubor vrcholně středověké keramiky (Hrubý-Parma 1998, 55-56).

Západočeské muzeum v Plzni provedlo geodetické zaměření lokality včetně nivelačních profilů. Nejvíce zásadní byly nálezy objevené při archeologickém výzkumu D. Parmy a P. Hrubého, jenž datovali keramické zlomky do 15. – 16. století. Jen jediný zlomek keramiky byl datován do 13. století. Vrypy, které provedli na lokalitě hradiště, také prokázali, že středověké nálezy se nacházejí v půdní vrstvě v hloubce 30-40 cm (Hrubý - Parma 1998, 54-57; 2000, 54).

4.1.7 Hradiště Radkovic „Jindřín“

Hradiště leží na katastrálním území obce Radkovic a samotné hradiště se rozkládá na výrazném vrchu „Jindřín“ (Metlička 2008, 169, nepublikovaná diplomová práce).

První písemné zmínky o tomto hradišti na vrchu „Jindřín“ pocházejí z roku 1861, kde o něm píše E. Říček. O lokalitě píše jako o hradě Skála u Přeštic (Říček 1861,129). Dalším písemným zdrojem o tomto hradišti pochází od J.L. Píče (Píč 1909,360). Podrobnou charakteristiku opevnění

i vrchu popsal J. Szombathy jeho charakteristiku publikoval v roce 1926 A. Šlégl (Šlégl 1926, 15-17).

První nález hradištní keramiky objevil při průzkumu v roce 1955 V. Čtrnáct. Prohlédl vývraty stromů a prokopal 3 jámy (Čtrnáct 1955, NZ čj. 233/83).

Zatím poslední archeologický průzkum prováděli manželé Baštovi v roce 1985. Mimo opevněnou našli pravěkou keramiku ve splachové vrstvě (Baštová 1987, 179).

Nepředpokládají, že by hradiště nemohlo spadat do doby hradištní i přesto je datování hradiště pořád nevyjasněné (Bašta - Baštová 1988, 17). (Příloha 10.16).

4.1.8 Hradiště Ústaleč „Hradec“

Hradiště se nachází 1,2 km od obce Ústaleč na jejímž katastrálním území se rozkládá. Samotné hradiště se rozprostírá na oblém kopci „Hradec“ ve výšce 610-612 m. n. m., hradiště je datováno jako slovanské (Metlička 2008, 169, nepublikovaná diplomová práce).

Jako první uvádí hradiště v literatuře prof. E. Šimek v souvislosti s hledáním Slavníkovského panství (Šimek 1930, 75-101).

První archeologický výzkum na lokalitě provedl J. Břeň v roce 1955 pod záštitou Národního muzea. Na lokalitě provedl zjišťovací sondáž. Dokumentace archeologického výzkumu se však nedochovala. Tvrzení badatelů je však rozdílné A. Beneš uváděl, že se jednalo o jednu sondu (Beneš 1980, 22), jiní dva badatelé mají teorii o třech a více sondách podle popisků sáčků uložených v Národním muzeu v Praze (Hrubý – Lutovský 1999, 469).

První datovatelný keramický zlomek přinesl až sběr ve vývratech stromů manželů Baštových. Roku 1998 tu při průzkumu P. Hrubý a D. Parma pomocí drobných vkopů objevili nejvíce charakteristický keramický

fragment. Při tomto průzkumu provedli dokumentaci profilů opevnění na západní a jižní straně a zhotovili plánek hradiště (Hrubý – Parma 2000a, 214-215).

Roku 1999 na lokalitě pracovníci Západočeského muzea v Plzni prováděli zaměření nivelačních profilů a geodetické zaměření lokality. Při to měření narazili na čerstvý vývrát stromu, kde se rozhodli položit sondu. Sonda měla rozměry 70 x 120 cm a nebyl v ní objeven ani jediný fragment keramiky (Metlička 2008, 169, nepublikovaná diplomová práce).

Výzkum pomocí sondáží z roku 1955 přinesl z velké části vrcholně středověkou a novověkou keramiku, pouze v jednom sáčky bylo uloženo 8 atypických střepů (Hrubý – Lutovský 1999, 470).

5 DR. KAREL HOSTAŠ A VLASTIVĚDNÉ MUZEUM DR. HOSTAŠE V KLATOVECH

5.1 Dr. Karel Hoštaš

Karel Hostaš se narodil 11. Března 1854 v Poleni a zemřel 22. Června 1934 v Klatovech. Byl to právník, archeolog a muzejník. Vystudoval PF UK v Praze (1874-1876, JUDr. 1885). Roku 1882 stál za vznikem muzea v Klatovech, které dnes nese jeho jméno. V letech 1903-1920 byl okresním starostou a v letech 1912-1919 starostou města Klatovy. Projevoval zájem především o regionální historii, archeologii, etnografii a dějiny umění (Sklenář-Sklenářová 2005, 228; Nauš 2012, nepublikovaná diplomová práce).

Již v 80. letech 19. století vede Karel Hostaš svůj první archeologický výzkum na mohylovém pohřebišti u Habartic (Hostaš 1884, 564-566) a Poleňky (Hostaš 1884, 326-327). Dále od výzkumů z 80. let prozkoumal mnoho dalších lokalit až do roku 1915. V tomto období to byla tato mohylová pohřebiště Tajanov-Husín (Hostaš 1889, 3-12; Hostaš 1902, 115-126) a Ostřetice (Hostaš 1892, 288-292). Nezajímal se pouze o systematické výzkumy, ale i o náhodné nálezy, které byly nálezy při

stavebních činnostech. Tyto nálezy zajišťoval a dokumentoval, jednalo se například o nálezy z lokalit Tajanov-Pláčková (Hostaš 1912, 30-36), Janovice (Hostaš 1903, 153-155), Čínov-Vidrhum (Hostaš-Vaněk 1903, 351-352). Především v okolí Klatov aktivně vyhledával nové lokality, které by se měly prozkoumat. Roku 1907 vytvořil dodnes nepostradatelnou pomůcku tzv. „Hostašova mapa“, která vyznačuje četné archeologické lokality a je pomůckou při lokalizaci starších nálezů. „Hostašova mapa“ se zaměřuje pouze na klatovský okres (<http://www.archeologieklatovy.cz/z-dejin-pracoviste/>, citováno dne 2.3.2016).

Výzkumy

Tajanov-Husín

Roku 1882 na vrchu Husíně začal provádět archeologické bádání na této lokalitě ale bez větších výsledků, proto jsou práce téhož roku ukončeny. Výzkum pravěkých mohyl u obce Tajanov začíná roku 1885. Mohylové hroby se nacházely v táhlém sedla vrchu Husín. Na této lokalitě Dr. Hostaš objeví celkem 27 hrobů. Z těchto 27 hrobů bylo již 11 prozkoumáno. Mohyly na Husíně mají různou konstrukci a velikost. U některých z nich byly popelnice uloženy pouze do vyhloubených jam a na ně navršen kámen s vrstvou zeminy. U větších mohyl byly popelnice uloženy ve větších a hlubších kamenných vyložených jámách.

Na ně byl v nepravidelných vrstvách vyskládán kámen a zasypán zeminou do tvaru mohyly do výšky až 3 m. Dr. Hostaš zaznamenává polohu mohyl do mapky a zapisuje si údaje o nálezech a jednotlivých hrobech. Nálezy nádob s popelem a zbytků lidských kostí dokládají, že se zde pohřbívalo žářem. Inventář mohyl byl velice pestrý, obsahovaly velké množství, předmětů, hliněných, bronzových a menší množství předmětů železných či kamenných. Další nalezené artefakty byly bronzové. Jednalo se především o jehlice do vlasů, náramky s různými tvary a zdobením a nález dvou bronzových dýk.

Následující výzkum mohyl trval až do roku 1897 a bylo objeveno a probádáno celkem 51 mohyl. Mohyly pocházely z období střední doby bronzové do starší doby laténské (Hostaš 1882, 288-292; Hostaš 1902, 115-126).

Tajanov-Poleň

Roku 1902 byl ohlášen nález keramických střepů při stavbě silnice v okolí Klatov. Jednalo se o výstavbu silnice z Tajanovo do Poleně. Dr. Karel Hostaš se ujímá tohoto archeologického výzkumu. Byly objeveny tři sídelní jámy a velké množství keramických střepů. Mezi nálezy byla i baňatá nádoba s průměrem dna asi 20 cm. Při tomto výzkumu nalézá velký opracovaný kámen obdélníkového tvaru s ohlazenou vrchní stranou o rozměrech 20 x 60 cm. Ve vedlejší jámě objevuje kulové drtidlo vypálené z hlíny, tento nález dokazuje, že byl nalezen ruční kamenný mlýn z doby bronzové.

Celkem byly odkryty tři sídelní jámy, ze kterých pochází velké množství keramických fragmentů. Dr. Hostaš si všímá výzdob na těchto fragmentech, které byly vytvořeny vlnovkou, vrypy nebo trojúhelníky. Dále si všímá u okrajů nádob zdobení žlábků od otisků prstů. Poblíž sídelních jam byl objeven samostatný hrob s popelem uloženým v mísovité nádobě. Dr. Hostaš pořizuje mapku archeologického naleziště s vyznačenými sídelními jámami (Hostaš 1912, 30-36).

5.2 Vznik Vlastivědného muzea Dr. Hostaše v Klatovech

Po návratu do Klatov se Karel Hostaš podílí na vzniku muzea v Klatovech, a to především kvůli úmrtí Františka Junga, který byl velký sběratel starožitností a kuriozit. Karel Hostaš vyřizoval pozůstalost po Františku Jungovi a přesvědčil JUDr. Sedláčka, aby sbírku starožitností nabídl ke koupi městskému úřadu. Městský úřad sbírku koupil za 500 zlatých, a tím byl roku 1882 položen základní kámen dnešního muzea v Klatovech. Karel Hostaš byl jmenován prvním správcem a později i ředitel muzea v Klatovech a nadále sbírky rozšiřoval. Roku 1918 se

dokonce jako konzervátor staral o patrimoniální sbírky na Klatovsku (Nauš 2012, nepublikovaná diplomová práce).

Zakoupenou sbírku Dr. Hostaš rozdělil do 6 skupin (tiskopisy, obrazy a sochy, oděvy, nádoby, zbraně, starožitné předměty). Tato roztríděná sbírka byla vystavována v prostorách radnice než došlo roku 1884 k přemístění do části starého gymnázia, kde byla uložena do roku 1906 (Nauš 2012, nepublikovaná diplomová práce).

Karel Hostaš se snažil o rozšíření a záchranu historických památek a chtěl zároveň tyto památky dostat do povědomí veřejnosti, a tak pořádá výstavy. Nejznámější výstavy jsou Jubilejní zemská výstava (1891), Národopisná výstava v Klatovech (1894) a Národopisná výstava československá v Praze (1895). Jeho pečlivá evidence a popis nálezů udává směr a řád sběratelské činnosti, která nebyla do dnešních dní překonána (Nauš 2012, nepublikovaná diplomová práce).

V roce 1934 po smrti Dr. Karla Hostaše se muzeum omezuje pouze na uchovávání a záchranu náhodných nálezů, které byly objeveny při zemědělských a stavebních pracích. Až v roce 1991 byla obnovena systematická archeologická činnost. Roku 1992 se muzeum zařadilo organizace oprávněné k provádění archeologických výzkumů na katastru území Klatov (<http://www.archeologieklatovy.cz/z-dejin-pracoviste/>, citováno dne 2.3.2016).

6 DATABÁZE

Jako databázi archeologických výzkumů na území okresu Klatovy jsem si vybral vytvoření databáze z výzkumů hradišť na Klatovsku. Databáze byla vytvořena v programu MS Access 2007. Databáze je tvořena ze dvou tabulek. První je pojmenována Hradiště a obsahuje tyto deskriptory: název hradiště, katastr, badatel, rok výzkumu, druh výzkumu, datace hradiště, vzdálenost od vodního zdroje, nadmořská výška, rozloha, délka fortifikace a první zmínka v literatuře. U deskriptorů badatel a rok výzkumu jsou zadány informace z prvního provedeného archeologického

bádání na hradišti. Druhá tabulka je pojmenována Nálezy a obsahuje tyto deskriptory: hradiště, movité nálezy, nemovité nálezy, datace nemovitých nálezů. U deskriptorů movité nálezy a nemovité nálezy jsou zapsány všechny nálezy ze všech provedených archeologických výzkumů na lokalitě. Databáze bude obsahovat informace o hradištích Malechov, Přetín, Drslavice/Řakom, Tuhošť/Lhovice, Sedlo u Albrechtic, Hradiště u Boříkov, Radkovice a Ústaleč.

7 INTERPRETACE ZJIŠTĚNÝCH VÝSLEDKŮ BĀDÁNÍ NA KLATOVSKU

Největším impulsem pro rozvoj archeologického bádání na Klatovsku bylo získání oprávnění k provádění archeologických výzkumů, které v roce 1992 získalo Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech (Nauš 2012, nepublikovaná diplomová práce). Velkým přínosem pro archeologické bádání byl také nástup Mgr. Jindry Hůrkové do klatovského muzea v roce 1991. Mgr. Jindra Hůrková společně s J. Píckou a M. Tetour od roku 1999 do 2011 provedli dohromady 568 archeologických akcí, což je skoro polovina všech výzkumů. Mgr. Jindra Hůrková je nejaktivnějším badatelem na území okresu Klatovy, ať už se jednalo o jakékoliv výzkumy, kteréhokoliv období na Klatovsku. Za 19 let (tedy mezi lety 1992-2011) působení v archeologické praxi uskutečnila 323 archeologických akcí na Klatovsku. (Archiv 3.1 ; <http://www.archeologieklatovy.cz/kontakt-a-personalia/>, citováno dne 25.3.2016). Samozřejmě „otcem“ archeologie a archeologického bádání se stal Dr. Karel Hostaš, jenž stál u zrodu klatovského muzea (dnes Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech). I když první archeologické záznamy pocházejí již z období kolem roku 1800.

Mezi velmi aktivně zkoumaná období na Klatovsku patří doba laténská, doba halštatská, doba bronzová a středověk (všechny jejich fáze, mladší, starší i pozdní), (Archiv 3.1).

Při zpracovávání této práce a zpracovávání dat o archeologických akcích z digitálního archivu Archeologického ústavu Akademie věd České

republiky (Archiv 3.1) jsem došel k závěru, že na území okresu Klatovy se spíše jedná o provádění nedestruktivních metod archeologie, jako jsou povrchové sběry, vizuální průzkumy, geodetické průzkumy, geodetické zaměření lokalit. K destruktivním metodám dochází ve většině případů u záchranných výzkumů, které jsou vyvolány stavebními činnostmi na Klatovsku např. parcelace pozemků pro stavbu rodinných domů (např. Horažďovice, Hůrková 2011, 105-119), stavba nové rozhledny (Sedlo u Albrechtic, Křišťuf 2008, 119-131) nebo při zemních pracích ve spojitosti s výstavbou technické infrastruktury pro průmyslovou zónu (Klatovy, Hůrková 2010, 8). Při použití destruktivních se jedná o sondáže, mikrosondáže, plošný odkryv, stavebně historický průzkum (nejvíce E. Kamenická, Archiv 3.1, 2011) a vertikální řezy. Dále jsem při práci s digitálním archivem Archeologického ústavu Akademie věd České republiky a mapami došel ke zjištění, že nejvíce osídlení, především v pravěkých obdobích se rozkládalo okolo toku řeky Otavy a jejích přítoků (např. Březový potok, Hůrková-Smitka 1996, 16-28).

U zpracovávání druhé části práce se zaměřením na hradiště na Klatovsku jsem došel k závěru, že pouze 3 hradiště na Klatovsku byla celkem dobře probádána. Jedná se o hradiště Sedlo u Albrechtic, na kterém proběhly celkem 4 archeologické výzkumy (nejlépe prozkoumané a zdokumentované), hradiště Drslavice/Řakom, na kterém proběhli 2 archeologické výzkumy a hradiště Ústaleč, které bylo především po roce 2000 dobře popsáno. Jako nejméně prozkoumané a zatím vůbec přesněji nedatované je hradiště Přetín, na kterém proběhl pouze jediný vizuální průzkum, ze kterého pochází jediný atypický keramický stěp z období pravěku. Ostatní hradiště jako Tuhošť/Lhovice, Malechov, Radkovice a Hradiště u Boříkov byla také v celku zkoumána a datována. Problematikou pravěkých a středověkých hradišť se zabývá např. Mgr. Milan Metlička. Velmi aktivně se při bádáních na hradištích na Klatovsku podílejí manželé Baštovi, kteří zkoumali 4 z nich (Přetín, Drslavice/Řakom, Tuhošť/Lhovice a Radkovice), kdy Přetín archeologicky zkoumali jako jediní. Hradiště na Klatovskou nejsou zrovna moc dobře

probádaná z hlediska k ostatním tématům archeologie na Klatovsku. Z hlediska badatelů se o hradiště na Klatovsku v posledním čtvrtstoletí zabývají manželé Baštovi, Mgr. Milan Metlička, P. Hrubý a D. Parma.

Dále bych chtěl u hradišť poukázat na vzdálenost vodního toku od hradiště Sedlo u Albrechtic, které je rozlohou druhým největším hradištěm, nadmořskou výškou nejvýše položené na Klatovsku a jeho vodní zdroj je vzdálený 5 km.

Na závěr chci jen připomenout, že k absolutnímu nárůstu archeologických akcí a vytváření nových archeologických sbírek došlo po roce 1992.

8 ZÁVĚR A RESUMÉ

Cílem této práce bylo zpracovat dějiny archeologického bádání na území okresu Klatovy. Po stručném seznámení a vymezení zkoumaného území jsem se věnoval přehledu badatelů, ze kterých jsem vybral 11 zástupců. Tyto archeology jsem vybral na základě počtu zpráv o archeologické akci z digitálního archivu Archeologického ústavu Akademie věd České republiky (Archiv 3.1, 2011). U každého z nich je popsán detailněji jejich výzkum nebo stručněji více jejich výzkumů. Další část práce obsahuje historii bádání na vybraných hradištích (Malechov, Přetín, Drslavice/Řakom, Tuhošť/Lhovice a Sedlo u Albrechtic, Hradiště u Boříkov, Radkovic a Ústaleč). Na závěr představuji osobu Dr. Hostaše a vznik Vlastivědné muzea Dr. Hostaše v Klatovech. Součástí mé práce jsou grafy, katalog, databáze a obrázkové přílohy.

The aim of this study was to develop a history of archaeological research in the district Klatovy. After a brief introduction and definition of the study area I worked survey researchers, from which I chose 11 representatives. These archaeologists I chose based on the number of reports about archaeological event of a digital archive of the Archaeological Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic (Archive 3.1, 2011). For each of them is described in detail their

research, or more succinctly their research. Another part contains a history of research on selected fortified settlements (Malechov, Přetín, Drslavice/Řakom, Tuhošť/Lhovice a Sedlo u Albrechtic, Hradiště u Boříkov, Radkovice a Ústaleč). Finally, I introduce the person of Dr. Hostaš and the emergence of National History Museum Dr. Hostaš Klatovy. Part of my job as graphs, catalog, database and image attachments.

9 SEZNAM LITERATURY

Anderle, J. – Ebel, M. 1996: Chanovice zámek. Stavebně historický průzkum. Rukopis uložený ve Vlastivědném muzeu Dr. Hostaše v Klatovech.

Bašta, J. 1991: K otázce chybné datace některých pravěkých opevnění, *Casteollologica bohemia* 2, 319 – 322.

Bašta, J. – Baštová, D. 1988: K problematice počátků a vývoje slovanských hradišť v západních Čechách, *Studia mediaevalia Pragensia* I, str. 9-31. Praha.

Baštová, D. – Bašta, J. 1989a: Malechov, o. Dolany, okr. Klatovy. *Výzkumy v Čechách 1986 – 87*, 161.

Baštová, D. – Bašta, J. 1989b: Přetín, o. Křenice, okr. Klatovy. *Výzkumy v Čechách 1986 – 87*, 161.

Baštová, D. – Bašta, J. 1989c: Drslavice, o. Klatovy, okr. Klatovy. *Výzkumy v Čechách 1986-1987*, 41.

Beneš, A. 1973: *Minulostí Západočeského kraje* 10, 174.

Beneš, A. 1980: Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů. Sborník vlastivědných prací o Šumavě k 650 výročí města Kašperských Hor. Kašperské Hory.

Beneš, A. 1980: Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů – Oberes Otavagebiet in der Vorgeschichte und am Anfang der Geschichte nach den archäologischen Quellen. In: Sborník vlastivědných prací o Šumavě. Kašperské hory, 7-58.

Beneš, A. 1987: BZO 1984-85, 35.

Braun, P. – Frýda, F. – Soukupová, D. 1982b: Hradiště, o. Boříkovy, okr. Klatovy. Výzkumy v Čechách 1978-79. str. 34.

Černín z Chudenic, E. 1865: Tugost. Historická úvaha. Památky archeologické a místopisné 6, 56-58.

Čtrnáct, V. 1955: Radkovice - vrch Jindřín. ZČM Plzeň, odd. prehistorie, NZ čj. 233/83.

Čujanová-Jílková, E. 1997: Mohylové pohřebiště ve Vrhavči a horizont nálezů středodunajské mohylové keramiky v západních Čechách. Památky archeologické 68, 74-116.

Demek, J. 1987: Hory a nížiny. Academia. Praha.

Dubský, B. 1933: Hradiště Sedlo u Sušice-Der Burgwall auf dem Sedlo (Hefenstein) bei Sušice, Památky archeologické 39, 38-44.

Durdík, T. 1973: Středověká konvička z hradu Budětice, okr. Klatovy, Archeologické rozhledy XXV, 339-340.

Durdík, T. 1976: K chronologii obytných věží..., Archaeologia historica 2, 221-228.

Hostaš, K. 1884: Hrob habartický, Památky archaeologické a místopisné XII, 564 – 566.

Hostaš, K. 1884: Mohyly u Poleňky, Památky archaeologické a místopisné XII, 326 – 327.

Hostaš, K. 1889: Mohyly na Husíně, Památky archaeologické a místopisné XIV, 3 – 12.

Hostaš, K. 1892: Mohyly ostřetické na Klatovsku, Český lid, roč. I, s. 187 – 190, 288 – 292.

Hostaš, K. 1902: Mohyly na Husíně, Památky archaeologické a místopisné XIX, 115 – 126.

Hostaš, K. 1903: Kostrové hroby u Janovic nad Úhlavou, Památky archaeologické a místopisné XX, 153 – 155.

Hostaš, K. 1912: Sídlní jámy u Tajanova, Věstník musea kr. města Klatov 1909 – 1911. Klatovy, 30 – 36.

Hostaš, K. - Vaněk, F. 1903: Kulturní jáma u Klatov (Vidrumbu), Památky archaeologické a místopisné XX, 351 – 352.

Hrubý, P. – Lutovský, M. 1999: Několik poznámek k hradišti u Ústalče, okr. Klatovy. Archeologie ve středních Čechách 3, str. 469-472. Praha.

Hrubý, P. – Parma, D. 1998: Hradiště nebo tvrziště u vsi Hradiště na Klatovsku. Hláska IX, č. 4, str. 54-57. Plzeň.

Hrubý, P. – Parma, D. 2000a: Ústaleč, okr. Klatovy. Výzkumy v Čechách 1998, str. 214-215.

Hrubý, P. – Parma, D. 2000: Hradiště, o. Boříkovy, okr. Klatovy. Výzkumy v Čechách 1998, str. 54.

Hůrková, J. 1996: Okresní muzeum v Klatovech. Katalog pravěké a středověké sbírky. Zprávy ČAS – Supplément 27. Praha.

Hůrková, J. 2003: Lhovice, okr. Klatovy, Výzkumy v Čechách 2000, 120.

Hůrková, J. 2010: Archeologie města Klatovy- Archeologické výzkumy 2005 – 2009 aneb „Nejstarší proso a největší poklad“. Vlastivědné muzeum Dr.Hostaše v Klatovech. Klatovy.

Hůrková, J. – Pícka, J. 2005a): Nové doklady osídlení jihozápadních Čech v době hradištní, Archeologie doby hradištní v Čechách, Sborník příspěvků z pracovního setkání badatelů zaměřených na výzkum doby hradištní v Čechách, konaného v Plzni 19. – 21.5.2004, 93-121. Plzeň.

Hůrková, J. – Pícka, J. 2007: Zámek Týnec u Klatov – stavební vývoj čestného dvora. Dějiny staveb 2007. Plzeň.

Hůrková, J. 2011: Nové nálezy nynické kultury na Klatovsku. Archeologie Západních Čech 2, 105-119.

Hůrková, J. – Pícka, J. 2008: Archeologický výzkum v areálu dominikánského kláštera uvnitř hradeb v Klatovech. Sborník prací z historie a dějin umění 5. Klatovy, 29-65.

Hůrková, J. – Smitka, J. 1996: Příspěvek k osídlení Březového potoka. (Výsledky povrchových sběrů 1982-1995). Sborník Západočeského muzea v Plzni – Historie 13, 16-28.

Chytráček, M. 2007: Halštatský kruhový šperk z Klatovska. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 20, 245-256.

Chytráček, M. – Metlička, M. 2004: Die Höhensiedlungen. Der Hallstatt – und Laténezeit in Westböhmen. Památky archeologické. Supplementum 16.

Jičínský, K. 1866-67: Spečené valy na Tuhošti. Památky archeologické a místopisné 7. 215-216.

John, J. – Kočár, P. – Křivánek, R. – Hendrychová, L. 2005- 2006: Výsledky průzkumu chamské výšinné lokality Kaliště- Teplá skála. Opomíjená archeologie 2007- 2008, 56- 63.

John, J. 2010: Řakom (okr. Klatovy) – eneolitické ohrazení, a nebo pozůstatek třicetileté války? In: Polní opevnění od třicetileté války do roku 1945. Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově, 33-3.

Kamenická, E. 2001: Hrad Klenová. Hláska 12, č. 3, 55-58.

Klápště J. – Sommer P. 2012: Prof. PhDr Tomáš Durdík, DrSc (24. 1. 1951 – 20. 9. 2012), Archeologické rozhledy 64/4, 799-801.

Křišťuf, P. 2008: Předstihový archeologický výzkum na Sedle u Albrechtic (okr. Klatovy). Sborník Západočeského muzea v Plzni – Historie 19, 119-131.

Kuna, M. a kol. 2015: Archeologický atlas Čech- Vybrané památky od pravěku do 20.století. Academia. Praha.

Maličský, J. 1950: Přeslovanská hradiště v jižních a západních Čechách. Památky archeologické 43, 21-42.

Píč, J. L. 1909: Starožitnosti země České. Díl III. Čechy za doby knížecí. Sv. 1. Část archeologická. Praha.

Řičák, E. 1861: Hrad Skála. PA 4, str. 124-130.

Sedláček, A. 1893: Hrady, zámky a tvrze Království českého, díl 9. Domažlicko a Klatovsko. F. Šimáček, Praha.

Sklenář, K. 1993: Archeologické památky Čechy, Morava, Slezsko. Praha.

Sklenář, K.- Sklenářová, Z. 2005: Bibliografický slovník českých, moravských a slezských archeologů. Praha.

Smejtek, L. – Lutovský, M. – Miličský, J. 2013: Encyklopedie pravěkých pokladů v Čechách. Praha.

Streit, C. 1934: Hefenstein. Sudeta 10, 85-91, Taf I.-II.

Šaldová, V. 1977: Sociálně-ekonomické podmínky vzniku a funkce hradišť z pozdní doby bronzové v západních Čechách — Die sozial-ökonomischen Bedingungen der Entstehung und Funktion der spätbronzezeitlichen Höhensiedlungen in Westböhmen. Památky archeologické, 117—163.

Šaldová, V. 1984: Časně laténské sídliště v Bolešínách, okr. Klatovy. Památky archeologické 75/2, 304-330.

Šimek, E. 1930: Západní hranice Slavníkovy říše, pomezní hrad „in monte Osseca“ a potok Surina. Od pravěku k dnešku I. (Pekařův sborník), str. 75-101. Praha.

Šída, P. - Eigner, J. – Fröhlich, J. – Moravcová, M. – Franzeová, D. 2011: Doba kamenná v povodí horní Otavy. Archeologické výzkumy v jižních Čechách, supplementum 7.

Šlégl, A. 1926: Soupis památek politického okresu Přeštického. Praha

Tetour, M. 2005: Pozdně gotická a goticko-renesanční kachlová kamna ze zámku Chanovice. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 18, 211-283.

Vondráčková, K. 1996: Nálezy ze středověkých studní pod jezuitským kostelem v Klatovech. Sborník Západočeského muzea v Plzni – Historie 13, 134-159.

Nepublikované práce:

Javorčíková, K. 2011: Pravěká hradiště na Klatovsku. Západočeská univerzita v Plzni. Plzeň. Nepublikovaná diplomová práce.

Metlička, M. 2008: Pravěká a raně středověká hradiště v západních Čechách. Univerzita Karlova. Praha. Nepublikovaná diplomová práce.

Nauš, M. 2012: Význam osobnosti JUDr. Karla Hostaše pro muzeum v Klatovech. Masarykova Univerzita. Brno. Nepublikovaná diplomová práce.

Internetové zdroje:

<http://www.archeologieklatovy.cz/z-dejin-pracoviste/>

<http://www.katastralni-mapy.com>

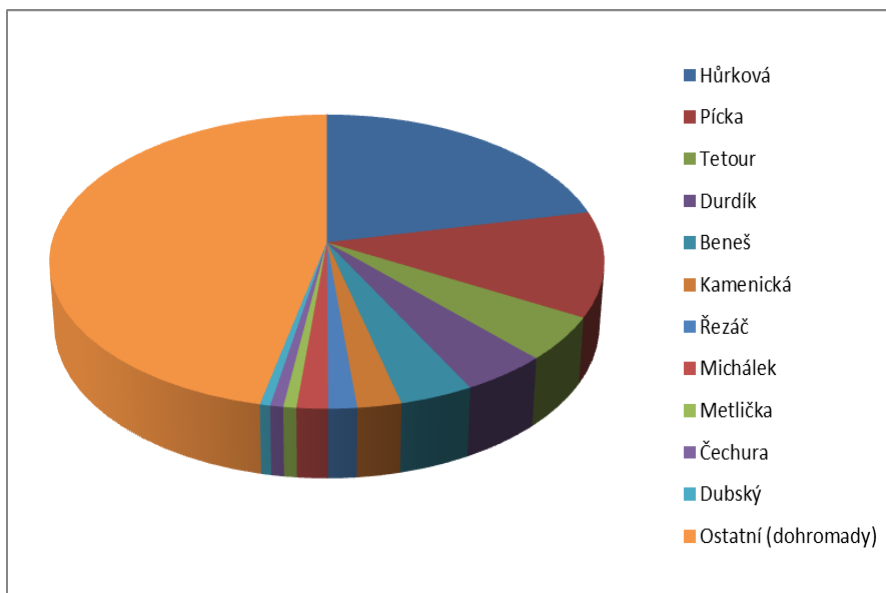
[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pudni_mapy/\\$FILE/OO
OPK-Ceska_republika-20131128.gif](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pudni_mapy/$FILE/OO
OPK-Ceska_republika-20131128.gif)

<http://www.uir.cz/okres/3404/Klatovy>

[https://www.zcu.cz/pracoviste/vyd/online/Geografie_Plzenskeho_kr
aje.pdf](https://www.zcu.cz/pracoviste/vyd/online/Geografie_Plzenskeho_kr
aje.pdf)

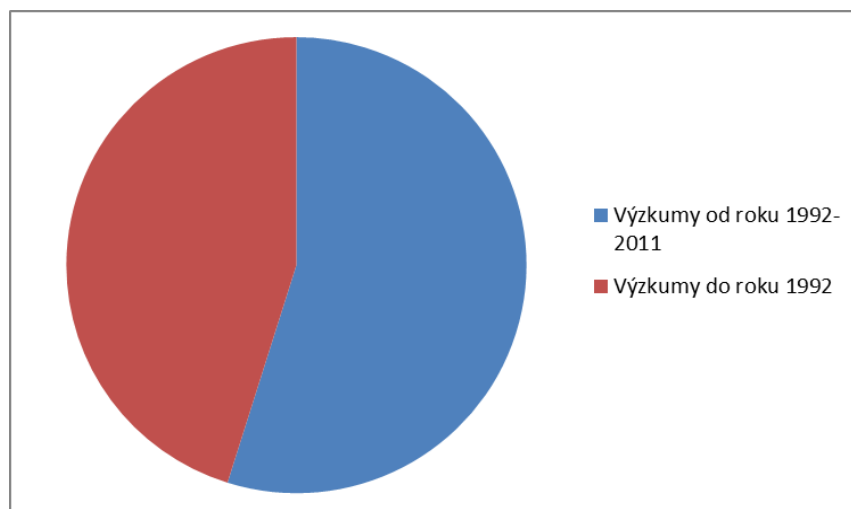
10 PŘÍLOHY

10.1 Grafické znázornění a tabulkou archeologických akcí vybraných badatelů

Badatel	Počet archeologických akcí
Hůrková	323
Pícka	173
Tetour	72
Durdík	67
Beneš	57
Kamenická	34
Řezáč	22
Michálek	24
Metlička	10
Čechura	10
Dubský	8
Ostatní (dohromady)	698

10.2 Grafické znázornění nárůstu archeologických akcí od roku 1992 do roku 2011

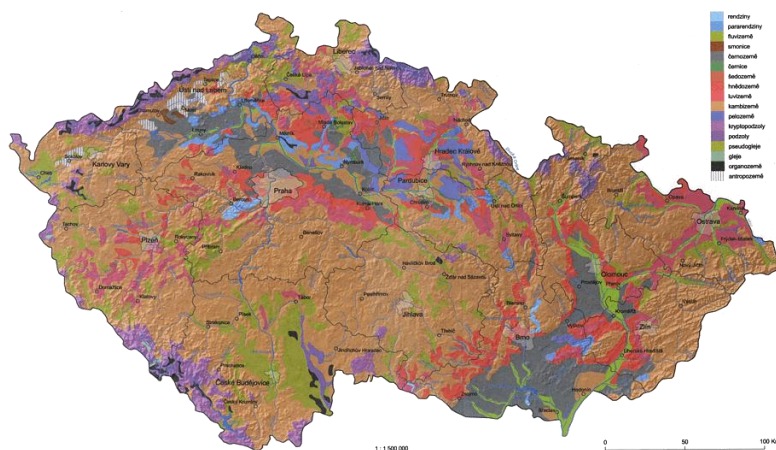
Výzkumy od roku 1992-2011	Výzkumy do roku 1992
657	541

10.3 Grafické znázornění provedených archeologických akcí mezi J. Hůrkovou, J. Píckou a M. Tetourem

Badatel	Počet archeologických akcí
Hůrková	323
Pícka	173
Tetour	72

10.4 Pedologická mapa ČR

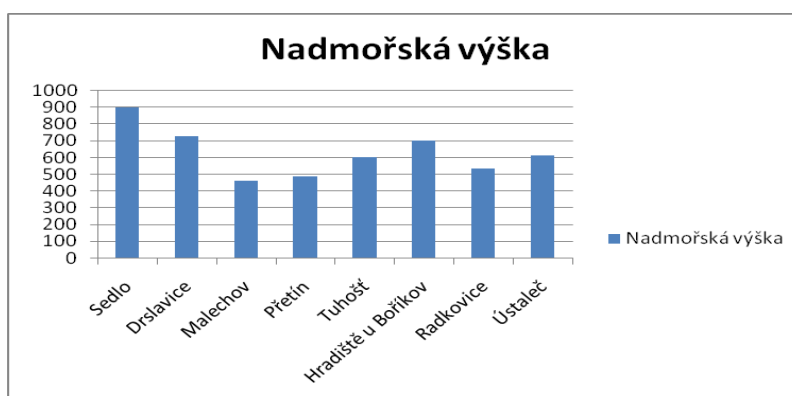

([http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pudni_mapy/\\$FILE/OO OPK-Ceska_republika-20131128.gif](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pudni_mapy/$FILE/OO OPK-Ceska_republika-20131128.gif), převzato dne 20.3.2016)

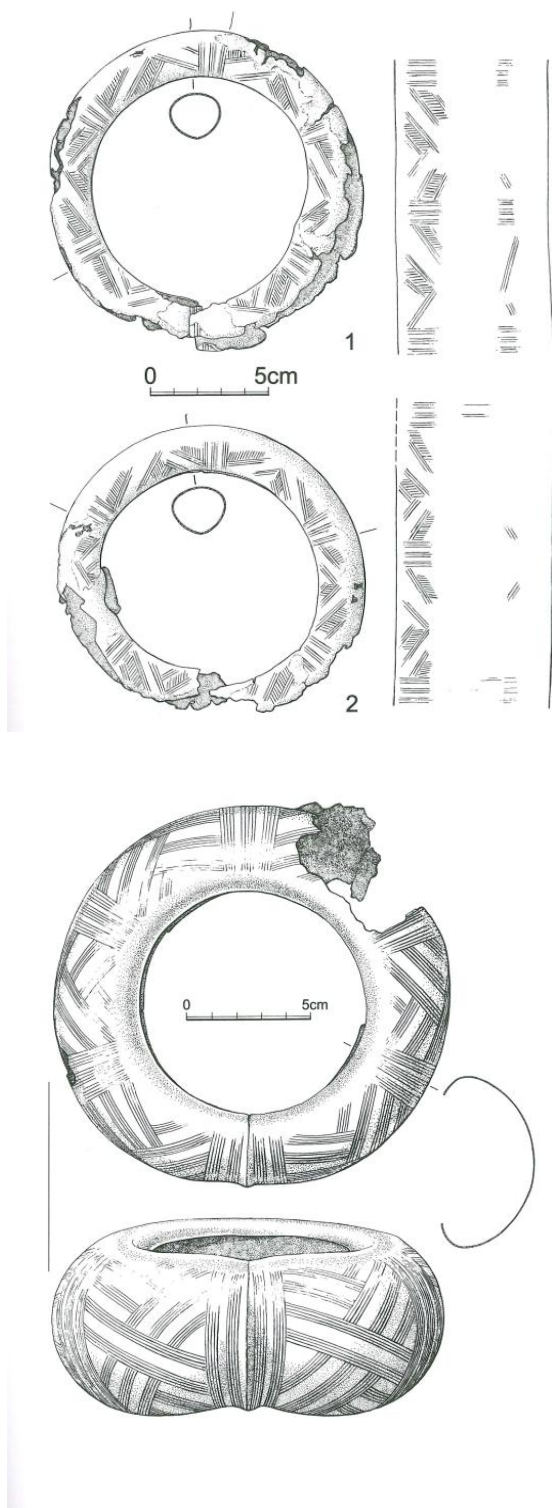
10.5 Grafické znázornění vzdálenosti hradiště od vodního zdroje

10.6 Grafické znázornění nadmořských výšek hradišť'

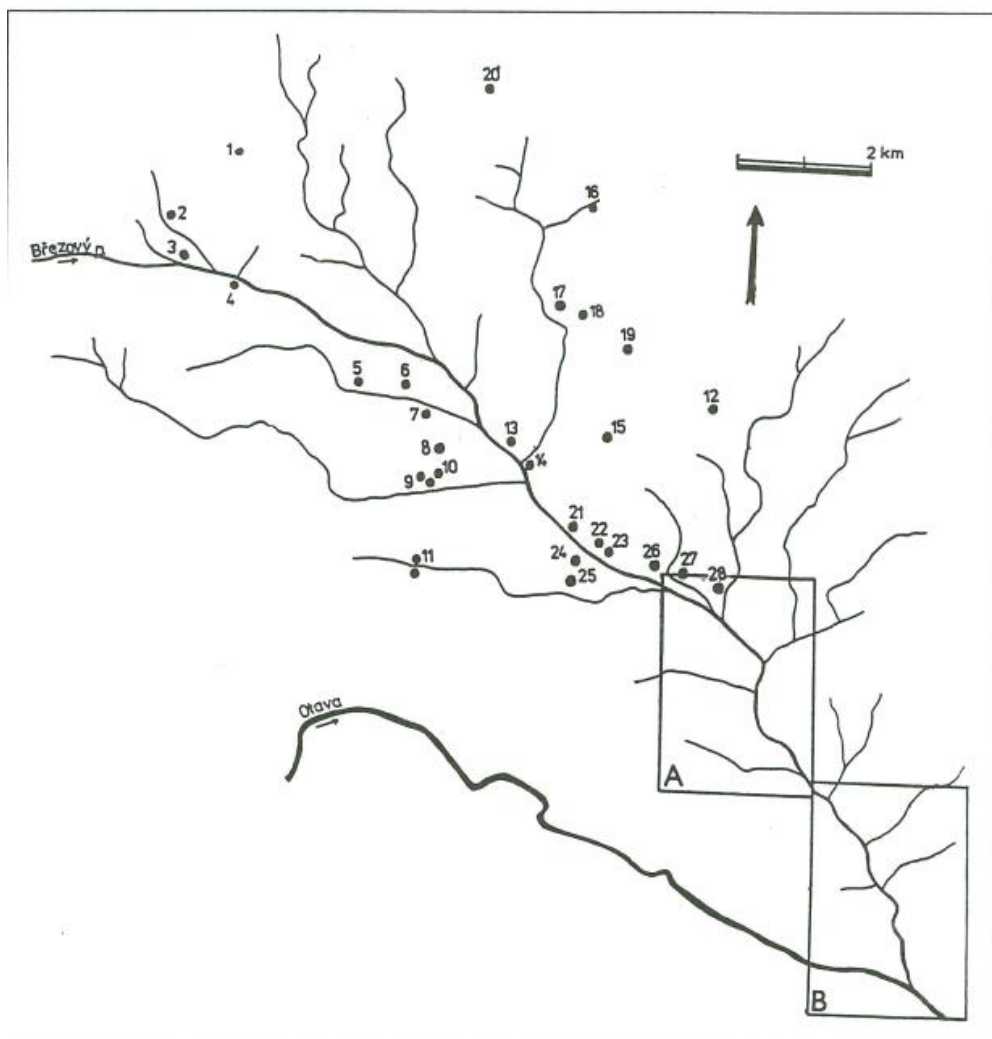

10.7 Halštatský kruhový šperk z Klatovska (str.17)

Nánožníky a velký turban z bronzového plechu (Chytráček 2007, převzato dne 10.4.2016).

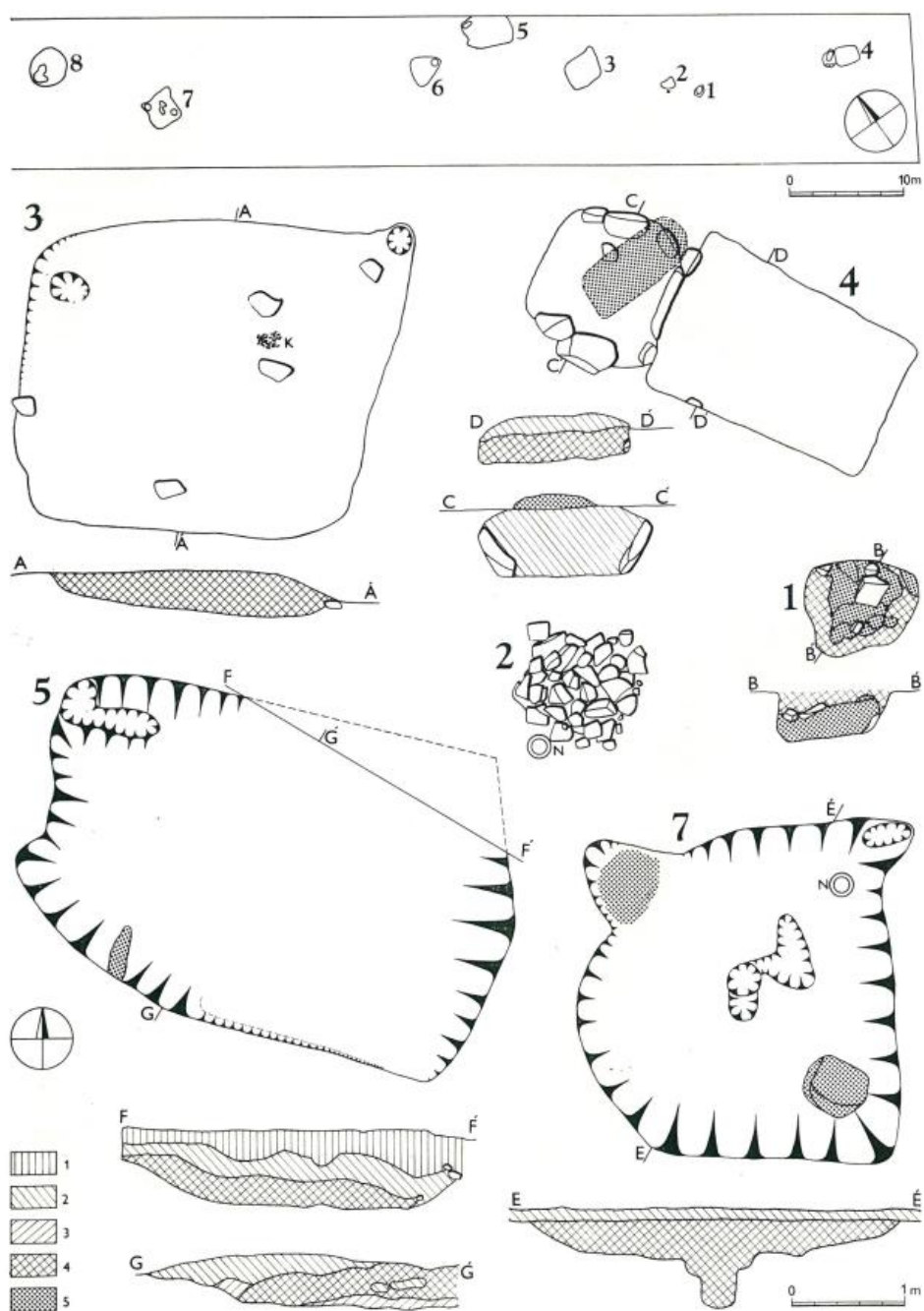
10.8 Osídlení u Březového potoka (str.18)

Obr. 1: Osídlení Březového potoka (lokality v okrese Klatovy): 1. Maňovice II - ojedinělé nálezy, pozdní halštat (?). 2. Maňovice I - sídliště 13. století. 3. Jetenovice II - ojedinělé nálezy 13. století. 4. Jetenovice I - ojedinělý nález, mladší doba bronzová. 5. Velký Bor I - sídliště středohradištní. 6. Velký Bor II - nálezy keramiky 13. století. 7. Velký Bor III - ojediněle pozdně halštatská keramika. 8. Velký Bor V - sídliště, pozdní halštat. 9. Velký Bor IV A. 10. Velký Bor IV C - sídliště, pozdní halštat - časný latén. 11. Horažďovice - sídliště, pozdní halštat, 13. století. 12. Komušín IV - sídliště mladohradištní. 13. Svěradice I - sídliště, pozdní halštat. 14. Svěradice VI - sídliště, pozdní halštat. 15. Svěradice V - dehtářský mlýr, 13. století. 16. Slatina - nálezy keramiky 13. století. 17. Svěradice II - sídliště, středohradištní. 18. Svěradice III - výskyt keramiky 13. století. 19. Svěradice IV - sídliště, pozdní halštat, 13. století. 20. Chanovice - ojedinělé nálezy keramiky 13. století. 21. Babín II - ojedinělý nález, mezolit. 22. Babín I - mohylník, pozdní halštat, latén. 23. Babín III - sídliště, pozdní halštat. 24. Babín IV - sídliště, pravěk. 25. Babín VI - mohylník. 26. Komušín I - sídliště, pozdní halštat, časný latén. 27. Komušín II - sídliště, časný latén. 28. Komušín III - sídliště, pravěk. Čtverce A a B - viz přílohu ke článku J. Michálka na str.28. Kresba J. Hůrková.

Mapka lokalit od Březového potoka (Hůrková-Smitka 1996, převzato dne 21.4.2016).

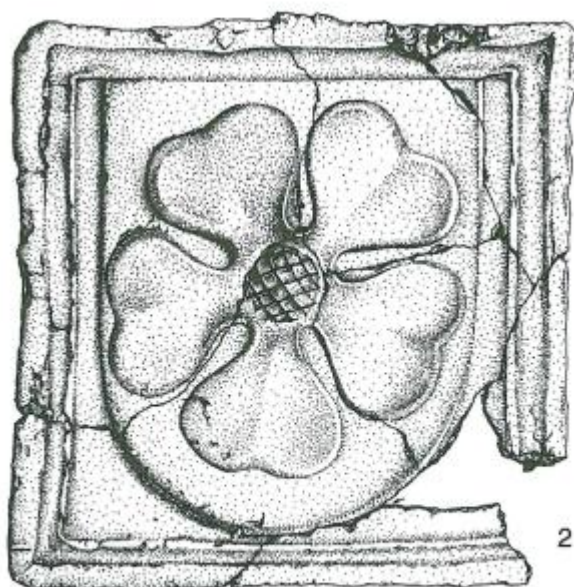
10.9 Bolešiny dokumentace 8 zahloubených objektů (str.18)

Obr. 1. Abb. 1. Bolešiny (Klatovy). Plán výzkumu — Grabungsplan. 1 ornice — oberflächliche Schicht; 2 světle hnědá vrstva — helle Schicht; 3 středně tmavá vrstva — hellbraune Schicht; 4 tmavě hnědá vrstva — dunkelbraune Schicht; 5 mazanice — Lehmewurf; K zvířecí kosti — Tierknochen; N nádoba — Gefäß.

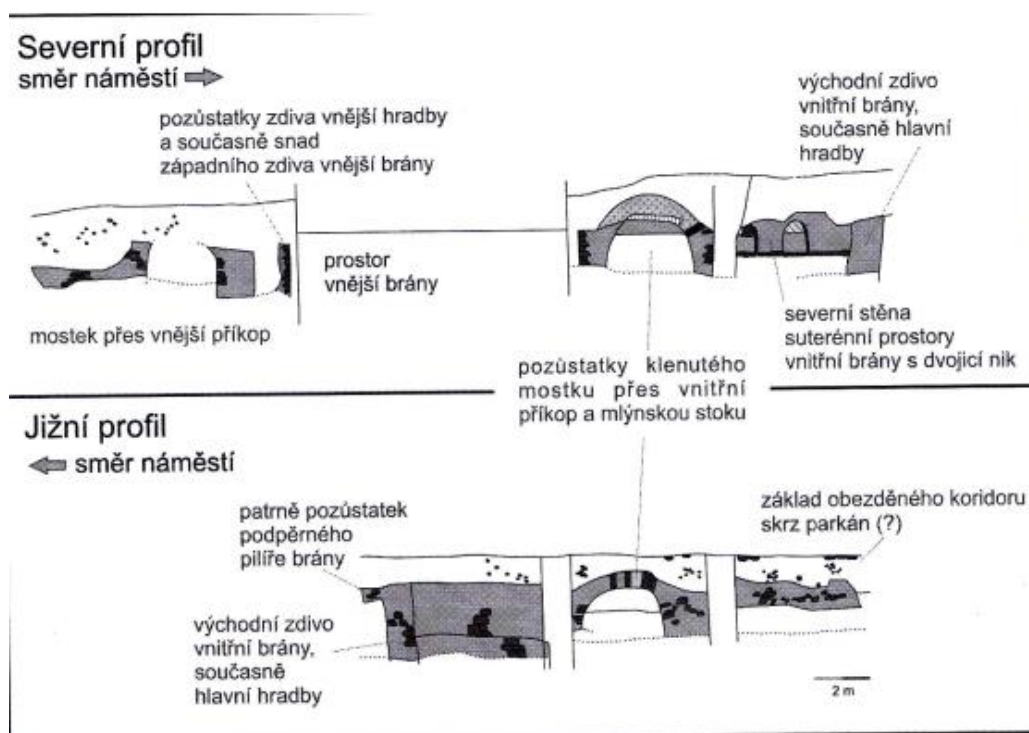
Nákresy zahloubených objektů z Bolešin (Šaldová 1984, převzato dne 18.4.2016).

10.10 Kachle ze zámku Chanovice

Kachle s květinovým dekorem (Tetour 2005, převzato dne 23.4.2016).

10.11 Městské hradby v Klatovech

(Hůrková 2010, převzato 23.4.2016)

10.12 Hradiště Malechov

(Pohled na lokalitu od SV),(

http://iispp.npu.cz/mis_public/searchDocument.htm?search=38544/4-3120, citováno dne 28.3.2017)

(Vnitřní val na západní straně), (
http://iispp.npu.cz/mis_public/searchDocument.htm?search=38544/4-3120, citováno dne 28.3.2017)

10.13 Hradiště Drslavice/ Řakom

(silicidová skála)

(vnější val)

10.14 Hradiště Tuhošť/ Lhovice

(Vrch Tuhošť)

(Val západní strana)

10.15 Hradiště Sedlo u Albrechtic

(Předpokládaná nasucho kladená zeď)

10.16 Hradiště Radkovic „Jindřín“

(Vrch Jindřín)

Fotografie z příloh 10.13, 10.14, 10.15, 10.16

(http://www.stredovek.com/list_photo.php?category=hradiste&object, citováno dne 29.3.2017).